

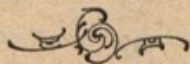
LITTERAE CIRCULARES

AD

VENERABILEM CLERUM ALMAE DIOECESIS

QUINQUE-ECCLESIENSIS

DIMISSAE ANNO DOMINI 1933.

QUINQUE-ECCLESIIS TYP. „DUNÁNTÚL“ R. T.

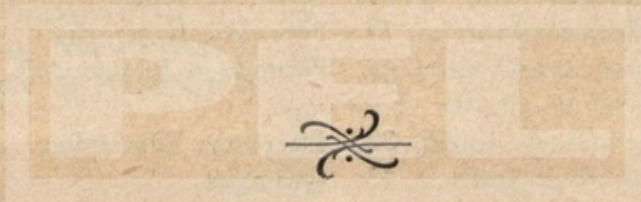
II

Actio Catholica	25, 32	Fővárosi gyermeknyaraltatás	19
Anyakönyvi kivonatok tárgyában ké- relem	46	Franz Josephus	3, 22
Árpás Franciscus	39	Grund Adalbertus	31
Balogh Franciscus	31, 46	Gyalokai Joannes	31, 39
Bátaí Stephanus	31, 39	Gyermekek vallásváltoztatása	50
Belázy Ernestus	31	Gyűjtések eredménye 1932-ben	4
Bencze Joannes	20	Hegedüs Eugenius	31, 32
Benkő Paulus	22	Hegedüs Josephus	22
Bérmutak	5, 30	Helyesbítés	42, 48
Bínandi fakultások visszavonása	35	Hemrich Franciscus	39
Bor Alexander	39	Hivatalos pénzek beküldése	3
Bőjti rendelet	1	Horényi Colomannus	31, 39
Bőjti szózat	13	Horváth Michael	40
Bözinger Ladislaus	31, 46	Idegenek kereszteléséről értesítés	41
Búcsúk engedélyezése	23, 24, 29, 30, 45	Indulg. exercitio XL horarum adnexae	45
Communio nis pasch. tempus	2	Indulg. invocationi in conficiendis vel reficiendis sacrarum aedium etc. reci- tatae adnectuntur	30
Concursus pro parochia: Németmárok 2, Regöly 2, Bölcske 6, Nagybecsérd 22, Hetvehely	39	Irod. művek és folyóiratok ajánlása:	
Csarmasz Stephanus	39	Stolcz—dr. Kovács: Szentek élete 4;	
Cséry Desiderius	22, 39	P. Bóta E. S. I.: Az Úr Jézus hét levele a lelkipásztorokhoz 8; Együtt az Egyházzal 8; Marx—Bilkei:	
Curilović Ottocarus	22	Egyháztörténelem 27; Blaskó M.: Gyermekek a kereszt alatt; Csa- ládi ájtatosságok 27; dr. Gálos L.: Szent az év 27; dr. Lippay L.: Vallá- sok szülőföldjén 27; Szunyogh X. F.	
Czár Casparus	46	O. S. B.: Magyar-Latin misszále 27; dr. Schütz A.: Szentek élete 28; Blaskó M.: Ünnepeljen minden szív 28; Lippay L.: Krisztus szülőföldjén 28; Sik S.: Fekete Kenyér 28; Kühár Fl.: A lélek szemével 28; Alszeghy- Kállay: Katolikus költők antholo- giája 28; Mihelics V.: Modern ka- tolikus fejek 28; Somogyi: Mo- dern katolikus művészet 28; P. Zad- ravec I.: Zarándokok a Szentföldön 28; P. Takács—Gemelli: Franciska-	
Decretum : de indulg. recit. Div. off. coram SSmo Sacram. adnexis	29		
Dióssy Josephus	40		
Dittert Ladislaus	39		
Dobos Henricus	40		
Dubia varia proposita	37		
Egyházi perrendtartás c. könyv	47		
Erdélyi Ludovicus	39		
Examina prosynod. et. neopresbyt.	35, 38		
Fakultások visszavonása	22, 39		
Felvétel az Emericanumba	26		
Felvétel a papnevelő intézetbe	24, 32		
Fílléres Bpesti Kalauz	20		
Főpásztor hivatalos római útja	46, 49		

nizmus 28; Trochu—Árvay Nagy:		Magyar Stephanus	46
Az ars-i plébános 33; pilismaróti		Megváltóhoz szóló imafohász bucsui	23
Bozóky: A Szentföld lelke 33; P.		Migazzi Papi Otthon ajánlása	27
Bangha—Iványi—Pataky: Katoli-		Miklósi Stephanus	31, 32, 39
cizmus és Zsidóság 42; A Ratis-		Miniszteri rendeletek	6, 11, 50, 51
bonne fivérek életrajza 42; dr. Gá-		Mortui: Palko Stephanus	2
los L.: A Szentlélekisten 47; Blandl		Horváth Dionysius	5
Gy.: Egyházközségi vagyonkezelés		Budánovich Vincentius	21
47; Paduai szt. Antal missziós nap-		Hortobágyi Josephus	21
tára 1934 évre 48; P. Bangha: Örök		Fetter Julius	31
élet igéi 53, Mohl A.: Győregy-		Graumann Emericus	38
házmegyei jeles papok 54; br.		Müller Josephus iun.	31, 39
Apor V.: Mise Naptár 54; v. Vá-			
rady G.: A magyar katona utmu-		Nagy Georgius	39
tatója 54; dr. Ligeti J.: Levente-		Nádosi Alexander	22, 38, 39
prédikációk 53; P. Lhande: S. J.:		Náray Franciscus	39
Krisztus Páris vadonában	54	Németh Ladislaus	20
		Novi alumni in semin.	32
Javadalmasok adómentessége	11	Nyári Josephus	31, 39
Jubileumi gyóntatók felhatalmazása	23	Nyomdai költségek	3
Jung Georgius	46	Nyugdíjért folyamodók	40
Kat. Akció	25, 32	Oberritter Edmundus	31, 39
Kat. Karitás	43	Ordinatio	21, 31
Kat. egyesületekben előadható szindarabok	50	Orsz. Kat. közművelődési adó	7
Kat. Népszövetség ajánlása	53	Orsz. Kat. Nagygyűlés	41
Kirschaneck Edmundus	22	Óváry Gusztáv	31
Kletzl Adalbertus	20, 35		
Kondits Ludovicus	22, 46	Papi konferenciák Pécsett	6
Koronai tételek	5	Papi lelkigyakorlatok	36
Kosztolányi Paulus	22	Papi nyugdíjjárandóság stb. leszállítása	40
Kovács Kolomannus iun.	31	Pataki Antonius	40
Kristóf Josephus	40	Pápai enciklikák: A rendkívüli szent-	
		évről	9
Lelkészi korpótlék és családi pótlék le-		Pensio	31
szállítása	6	Perényi Paulus	2
Lelkigyakorlatok (papi)	36	Personalia	2, 20, 2, 31, 35, 39, 46
Lelkigyakorlatos ház (női) Pécsett	26	Petrovich Eduardus	39
Lelkipásztori konferencia	6	Petz Adamus	31
Loschert Casimirus	22	Petz Aemilius	22
Lukács Stephanus	31, 39	Péntek délutáni harangszó	24
		Péter-fillér	29
Magdics Stephanus	39	Plichta Adalbertus	39

IV

Preces pro ordinandis	21	Szommer Julius	40
Prosynodale examen et neomist.	35, 38	Takács Michael	40
Püspök Paulus	22	Tandlmayer Leopoldus	31, 39
Rózsafüzér társulatokról kimutatás	50	Thán Ferdinandus	3
Rudolf Matthias	40	Theses pro coronis	5
Sárváry Josephus	38, 46	Tóth Aemilius	20
Schematismus	4	Tűzbiztosítási ügyben rendelkezés	7
Sebestyén Carolus	35	Urangyala imádsághoz fűzött bucsu	24
Sípos Stephanus	6, 47	Vallásváltoztatások anyakönyvezése	51
Sperai Joannes	20	Varga Ferdinandus	39
Sudár Desiderius	31, 39, 46	Varga Paulus	32
Szakály Stephanus	39	Vesztergombi Joannes	31, 39
Szentévre vonatkozó rendelkezés	9	Visitationis canonicae ordo	5, 30
Szent olajok	26	Vizsy Paulus	20
Szentóra bucsui	23	Vota praesulis in exordio anni	1
Szentségimádási óra a szentév kezdetén	19	Vucskits Emericus	39
Szigethy Ladislaus	39		

1933.

I.

118

1933

Novi principium anni ad novas iterum spes futurorum bonorum animos nostros contritos erigit. Status rerum nostrarum praeterito anno tantum abest, ut meliores sint facti, ut peiores sint mutati. Multitudo pauperum, egenorum, esurientium nullo modo minuta, sed magnopere aucta, totam societatem humanam evertendi parat periculum. Fiducia in potestatibus terrenis posita de die in diem vilescit. Plurimi tristi hoc tentationum tempore nesciunt, quid sentiant quidve faciant.

Vota Prae-
sulis in exor-
dio novi anni.

Nos autem, Fratres Carissimi, non licet contristari, sicut ceteros, qui spem non habent. Scimus enim cum Apostolo, cui credidimus et fiduciam habemus ad Deum. "Virtus in infirmitate perficitur" (II. Cor. 12, 9.) et si nunc maximis infirmitatibus premimur, fortitudo animi nostri magis magisque solidatur. Fiducia enim nostra duplex habet fundamentum: charitatem nempe Dei et proximi. Etenim „timor non est in charitate, sed perfecta charitas foras mittit timorem, quoniam timor poenam habet, qui autem timet, non est perfectus in charitate." (I. Jo. 4, 18.)

Cum ergo, Fratres Carissimi, pro votis, quibus ineunte novo anno filialis obsequii ac fidelitatis signa manifestastis, intimo ex corde gratias agimus et omnibus Vobis eadem similiter promimus, aeternum Patrem, qui est fons omnium virtutum, de genu exoramus, „ut charitas vestra — in novo anno — magis ac magis abundet in scientia et in omni sensu," (Phili. 1, 9.)

119

1933

Quod ad disciplinam ieiunii et abstinentiae attinet, tenore facultatis a S. Congregatione Concilii sub nro. 6699/1932. ddto 21. Julii a. 1932. ad quinquennium prolongatae pro anno currenti easdem volumus vigere ordinationes, quae in litteris circularibus a. 1926. sub numero 125/1926. promulgatae erant. Dictae ordinationes Dominica Quinquagesima ex ambone ab animarum pastoribus lingua vernacula populo praelegendae sunt.

Disciplina
ieiunii et
abstinentiae
pro a. 1933.

120

1933

Tempus
communions
paschalis
prolongatur.

Vigore facultatis a S. Sede Apostolica diē 29. Jan. a. 1932. sub nro 730/32. ad quinquennium obtentae tempus praecepti paschalis a Dominica I. Quadragesimae usque ad festum SS. Trinitatis inclusive extendimus. In iis autem parochiis, ubi sacrae missiones, exercitia spiritualia, institutiones catecheticae publicae, aliaeque huiusmodi piaae conciones pro populo fidei habeantur, aut sacrorum curionum quoquomodo desit copia, aliave suppetat rationabilis causa, adimplementum praecepti paschalis quocunque anni tempore permittimus.

121

1933

Obitus
Stephani
Palkó.

Summo cum dolore decessum *Stephani Palkó* canonici Eccl. Cathedr. ad hon., parochi Regölyensis notum facio, qui post longam gravemque, at exemplari patientia toleratam infirmitatem, permulta perpressus et sacramentis iterato pie refectus placide obdormivit in Domino die 10. Januarii a. c.

Annum agens 66-um per 42 annos eximium sacerdotem, optimum animarum pastorem et zelosum Dei gloriae promotorem se exhibuit. Anno 1890. presbiter ordinatus et variis in locis munere cooperatoris functus a. 1907. administrator, mox a. 1908. parochus investitus est in Regöly, ubi usque ad ultimum halitum laudabiliter operatus est ad animarum salutem. Anno 1931. nominatus est canonicus Eccl. Cathedr. ad hon.

Animam dilecti confratris nostri piis ad aram precibus praescriptisque trium sacrorum suffragiis ven. clero enixe commendo. R. i. p. !

122

1933

Concursus
pro parochia
Németmárok
et Regöly.

Beneficia parochialia *Németmárok* liberae collationis per translationem et *Regöly* iuri patronatus Celsissimi Domini Ladislai e Principibus Esterházy de Galántha obnoxium per obitum vacantia praesentibus usque 20-um Februarii a. c. concursui publico exponuntur. Sacerdotes dioecesani secus approbati, qui animo ducuntur beneficia ista obtinendi, recursus suos rite inscribendos infra terminum suprafatum Officio Dioecesano submittendos habeant.

123

1933

Personalia.

Dr. Paulus Perényi v.-a.-d. distr. Siklósenſis et parochus *Német-*

márokensis nominatus et investitus est parochus in Himesháza. *Ferdinandus Thán* admin. Bárensis nominatus est parochus ibidem.

Administratores ad int. facti sunt: *Josephus Franz* coop. Himesháza-
ensis in Németmárok; *Aemilius Tóth* coop. Regölyensis ibidem.

124

1933

1929. évi IV. körlevelemben 910/1929. sz. intézkedésemet jelen so-
raimmal akként módosítom, hogy a Pécsegyházmegyei Takarékpénztár R. T.-
nál nyitott plébániai és névre szóló hivatalos folyószámlákat megszüntetem
és elrendelem, hogy folyó évtől kezdve az összes hivatalos befizetések kizá-
rálag a Pécsegyházmegyei Alapítványi Hivatalnak a magy. kir. Póstataka-
rékpénztárnál fennálló 38.504 számú csekklapján — a befizetőlapon való
jelzéssel — teljesíttessenek és pedig

Hivatalos
pénzek be-
küldése
tárgy.
rendelkezés.

1. alapítványi- és templompénzek, papi nyugdíjárulékok, megtéri-
tendő előlegek, kat. közművelődési adó, óvadékok, taxák a feladó lelkészi
hivatal vagy felterjesztő saját neve alatt;

2. minden egyéb hivatalos pénzek pedig, u. m. Péterfillér, Unio
Cleri, typographia, schematismus, directorium, új misék és officiumok, szent-
olaj, kat. sajtó, különféle missiók, Szentsír örök, Szent Péter műve, Jézus
szent gyermeksege, oltáregylet és egyéb címeken befizetendő összegek a
tavaszi és őszi koronák alkalmával fizetessenek be és a Pécsegyházmegyei
Alapítványi Hivatalnak a kerületi esperesek útján küldessenek be.

Különös súlyt helyezek arra, hogy tisztelendő papságom kötelező
befizetéseinek a jövőben lehetőleg pontosan tegyen eleget és ekként a fő-
lősleges felhívásoktól és felszólamlásoktól a pécsegyházm. alapítványi hiva-
talt és önmagát is megkímélje.

A javadalmi kölcsönügyletekből kifolyó mindennemű befizetések azon-
ban továbbra is a Pécsegyházmegyei Takarékpénztárnak a magy. kir. Posta-
takarékpénztárnál fennálló 17.598 számú csekklapján bonyolítandók le.

Egyidejűleg intézkedtem az iránt is, hogy a Pécsegyházmegyei Ala-
pítványi Hivatal megfelelő számú csekklapot küldjön ki az érdekelteknek.

125

1933

A múlt évi egyházmegyei hivatalos nyomdaköltségekre minden önálló
lelkész 3 P-t, segédlelkészek, hittanárok, hitoktatók és nyugdíjasok pedig
2 P-t tartoznak a kerületi esperesek útján a tavaszi korona alkalmával be-
fizetni. Ugyanigy rováendő le az új Directorium ára is, példányonként 1.70

Nyomdakölt-
ségek az
1932. évre
és az új
directorium
ára.

P-vel. A templomok, kápolnák példányainak ára az illető templomok és kápolnák pénztárait terheli.

126

1933

Az 1932. évi
gyűjtések
eredménye.

Az 1932. év folyamán egyházmegyénkben különböző célokra a következő összegek folytak be:

Péterfillér címén	—	—	—	—	—	—	P	3202.99
Szentsir őrei címén	—	—	—	—	—	—	"	784.97
Világmissióra	—	—	—	—	—	—	"	1447.79
Afrikai missióra	—	—	—	—	—	—	"	1155.91
Szent Péter művére	—	—	—	—	—	—	"	464.04
Jézus Szt. Gyermeksége javára	—	—	—	—	—	—	"	771.84
Unio Cleri tagdíjára	—	—	—	—	—	—	"	708.91
Oltáregyesület céljaira	—	—	—	—	—	—	"	39.66
Egyházm. papi missiósegylet céljaira	—	—	—	—	—	—	"	58.33
Katolikus sajtóra	—	—	—	—	—	—	"	275.39

Mivel több plébániáról még nem érkeztek be a gyűjtések, jelen soraimmal felhívom a hátralékosokat, hogy a gyűjtött összegeket mielőbb származtassák be.

127

1933

A schematis-
mus adatai
beküldendőek.

Felhívom tiszt. papságomat, hogy a folyó évben kiadandó egyházmegyei névtár részére a szükséges adatokat legkésőbb február 15-ig terjessze be a szokásos módon: a lelkészkedő papság a kerületi esperesek útján, a nem lelkészkedők pedig közvetlenül a püspöki irodához. Az adatokat a régi schematismus alapján kell elkészíteni, illetve kiegészíteni s az egyes plébániák területén működő férfi és női szerzetesrendek jelenlegi névsorát is mellékelni kell.

128

1933

Irodalmi
művek
ajánlása.

Stolcz Albánnak „Szentek Élete” c. művét bocsátja közre a veszprémi Egyhm. könyvnyomda kiadásában, magyar fordításban dr. Kovács István áldozópap 12 hónapnak megfelelően 12 kötetre osztva. A munka a gyakorlati aszketika és misztika kimeríthetetlen gazdagságú kincsestára. A már megjelent januári kötet ára füzve 2.40 P.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 14. Januarii, a. 1933.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

1933.

II.

409

1933

Proximo tempore vernali Deo adiuvante Visitationem Canonicam in disctrictu Dombóvár-ensi et Értény-ensi instiŕuemus sacramentumque S. Confirmationis distribuemus ordine sequenti:

Ordo Visitationis Canonicae et S. Confirmationis.

Die 14. Maii in Döbrököz	Die 23. Maii in Pári
„ 15. „ „ Ujdombóvár	„ 24. „ „ Nagykoványi
„ 16. „ „ Dombóvár	„ 25. „ „ Koppányszántó
„ 17. „ „ Nak	„ 26. „ „ Értény
„ 18. „ „ Szakcs	„ 27. „ „ Bedeg
„ 19. „ „ Kocsola	„ 28. „ „ Kánya
„ 20. „ „ Gyulaj	„ 29. „ „ Tengőd
„ 21. „ „ Kurd	„ 30. „ „ Felsőireg
„ 22. „ „ Szakály	„ 31. „ „ Magyarkeszi

Die vero 4. Junii, quae est Dominica Pentecostes, fideles parochiarum Quinque-Ecclesiensium hora 8-a mane in Ecclesia Cathedrali confirmabimus.

410

1933

Canoni 131. Codicis Juris Canonici, necnon statutis Synodi Dioecesanæ conformiter pro anno currenti sequentes theses a ven. clero dioecetano elaborandas, id est in coronis discutiendas proponimus:

Theses pro coronis.

pro corona vernali e theologia morali:

„A szükségben szenvedők támogatásának erkölcsi kötelezettsége.“

pro corona autumnali e dogmatica generali:

„Mivel magyarázható a vallás időbeli és térbeli általánossága?“

411

1933

Moesto animo decessum *Dionysii Horváth* assessoris consist. ad hon., parochi Bölcske-ensis hisce communico, quem operationi chirurgicae subiectum

Obitus
Dionysii
Horváth.

viribus fractis morbus ingravescens die 27. Januarii a. c. inopinato e vivis eripuit. A. 1887. presbyter ordinatus et a. 1899. in dioecesim receptus variis in locis munere cooperatoris fungebatur, dum a. 1911. nominatus est parochus in Bölcske, ubi semper sincero animo et optima cum voluntate ad Dei gloriam et salutem animarum operabatur. Ultimis vitae annis variis infirmitatibus pressus patientiae christianae exemplo praefulsit. Pie sacramentis iterato refectus ad aeternam haereditatem evolavit anno aetatis suae 69, sacerdotii vero 46.

Animam dilecti confratris piis ad aram precibus triumque Sacrorum suffragiis ven. cleri praescriptorum enixe commendo.

412

1933

Concursus
pro beneficio
parochiali
Bölcske.

Beneficium parochiale Bölcske liberae collationi episcopali obnoxium mortis causa vacans concursui publico usque 20-am Martii a. c. duraturo exponitur. Competentes in examine prosynodali approbatos praesentibus invio, ut recursus Mihi inscriptos infra terminum praefixum officio dioecesano promoveant.

413

1933

Papi konfe-
renciák püsp.
székváro-
somban.

Az egyházi törvénykönyv 131. kánonja alapján a püspöki székvárosomban tartandó papi konferenciák elnökévé jelen soraimmal dr. Sipos István c. apát-kanonok, papnevelő intézeti kormányzót kinevezem és megbízom őt e konferenciák összehívásával, vezetésével és irányításával.

E konferenciákon megjelenni tartoznak a pécsi összes világi papokon kívül a Pécssett lelkipásztorkodással foglalkozó szerzetesek és mindazon szerzet-házak papi tagjai, amelyekben külön ilyen jellegű konferenciák nem tartatnak.

E rendelkezésem a pécsi kerület esperesi koronáira és a pécsi plébániaközi értekezletekre vonatkozó korábbi rendelkezéseket nem érinti.

414

1933

Lelkészi kor-
pótlék és
családi pótlék tárgy.
vall.- és
közokt. min.
rend.

Tudomásvétel céljából közlöm a vallás és közokt. miniszter úrnak f. hó 3-án 283/933. I. számú alábbi rendeletét: „Az állam és önkormányzatok személyi kiadásainak csökkentése tárgyában kiadott 1.400/933. M. E. rendelet 11. §-a a lelkészekre vonatkozólag a következőképen rendelkezik: 1.) A lelkészek részére járó korpótlék-illetmény megállapított mértékét az 1933. évi március hó 1-jétől kezdve — az 1932. évi 3000. M. E. sz. rendelet szerint meghatározott 10%-on felül — további 5 %-kal csökken-

teni kell. 2.) Az 1932. évi 3.000. M. E. sz. rendelet 16. §-ának 1. bekezdésében foglalt az a rendelkezés, amely szerint a lelkészi illetményeknek korpótlék útján való emeléséről szóló 1913: XXXVIII. t. c. 4. §-ának azt a rendelkezését, hogy a korpótlékre igényt adó szolgálati idő 5, 10, 15, 20 és 25 évének betöltését követő július, illetőleg január hó 1-től kezdve új vagy magasabb korpótlék folyósítandó: az 1932. évi július hó 1-től az 1933. évi június hó végéig terjedő időre szüneteltetni kell, az 1933. évi június hó 30-ával hatályon kívül helyeztetik, a magasabb korpótlékre igényt adó szolgálati idő szempontjából az 1932. évi július hó 1-jétől az 1933. évi június hó 30-áig terjedő időt azonban figyelmen kívül kell hagyni. 3.) Az 1932. évi 3.000. M. E. sz. rendeletnek a családi pótlékok csökkentésére vonatkozó rendelkezése a lelkészeknek családi pótlékaira tovább is hatályban marad.

415

1933

Az orsz. kat. közművelődési adó tárgyában 1926. évi XI. körlevél 3323/1926. szám alatt közzétett rendelkezését többen félremagyarázzák: sokan ugyanis a lecsökkentett költségvetés 5%-át fizetik be közművelődési adó címen, pedig az adó mértékét meghatározó norma a hívek lélekszámát véve alapul az egyénekenként 4 fillér. Azért további félreértés elkerülése végett jelen soraimmal akként rendelkezem, hogy közművelődési adó címen minden plébánia évenként a plébánia lélekszáma szerint igazodó 4 fillérek összegét tartozik befizetni.

Orsz. kat.
közművelő-
dési adó.

416

1933

Jelen soraimmal felhívom a tisz. plébániavezetőket, hogy f. hó végéig a plébánia levéltárában levő biztosítási kötvények alapján állapítsák meg, hogy a biztosított épületek méretei megegyeznek-e a kötvényben felvett méretekkel. S amennyiben a kettő között eltérés volna, ezt jelentsék az egyházmegyei biztosítási ügyek megbízottjának (dr. Piliván Mihály, vice-rektor). Nemleges jelentések is beküldendők.

Tűzbiztosi-
tási ügyben
rendelkezés.

417

1933

A gr. Zichy Gyula, kalocsai érsek úrtól 1912-ban alapított és a jézustársasági atyákra bízott pécsi *Pius-internátus* szeretettel hív falai közé minden kat. magyar ifjút.

Felvétel a
Pius inter-
nátusba.

A jezsuita nevelők kat. vallásra épített nevelő-rendszerükkel vallásos, jellemes, hazafias és társadalmi férfiakat nevelnek. A Mecsek-hegység déli lejtőjén épült hatalmas nevelőintézet a modern technika minden előnyét biztosítja növendékeinek. Alkalmat nyújt a különféle modern nyelvek, zene-műfajok, sportágak és egyéb értékes ismeretek elsajátítására. Egészségügye az Egyetemi Klinika ellenőrzése alatt áll. Növendékei az ország egyik legnépesebb középiskoláját, a jezsuita Pius-Gimnáziumot látogatják.

Felvételért folyamodhat minden rendezett viszonyok közt élő családot kat. gyermeke 900 P. évi tartásdíj fejében, mely összeg részletekben is fizethető.

Örömmel nyújt bővebb felvilágosítást a *Pius-Internátus Igazgatósága*. Pécs.

418

1933

Irodalmi
művek
ajánlása.

1. A lelkeszkedő papságnak szól *P. Bóta Ernő S. J.* most megjelent füzet: *Az Ur Jézus hét levele a lelkipásztorokhoz*. A Titkos Jelenések könyvében olvasható hét krisztusi üzenet magyarázatát foglalja magában. Kapható a „Szív” szerkesztőségében (Budapest, VIII. Horánszky-u. 20.), ára 60 f.

2. Ismételten felhivom tiszt. papságom és k. hiveim figyelmét az „Együtt az Egyházzal” kis miseszövegekre. E füzetkék újabban kis alakban, olcsóbb kiadásban jelennek meg: egyes szám ára 6 f., negyedévi előfizetés 1:30 P, félévre 2:50 P, egész évre 5 P. Megrendelhető „Együtt az Egyházzal Kis Miseszövegek” kiadóhivatalánál (Budapest, Lónyai-u. 36. II. udvar földsz. 6.).

Datum Quinque-Ecclesiis, die 15. Februarii, a. 1933.

† **Franciscus m. p.**
episcopus.

Szentséges Atyánk, XI. Pius pápa még a mult évi Karácsony vigiliáján a világ püspökeihez és rajtuk keresztül az egész katolikus világhoz intézett rádió-szózatában *rendkívüli szentévet* hirdetett Krisztus Urunk halálának 1900. évfordulója alkalmából. A szentév a folyó év virágvasárnapján (április 2.) kezdődik és 1934. husvét másodnapján (április 2.) ér véget. A szentévre vonatkozó pápai bullát, amely f. évi január hó 6-án jelent meg és a nagy jubileumi búcsúra vonatkozó részletes tudnivalókat tartalmazza, magyar fordításban azzal küldöm meg e körlevelemhez csatoltan egyházmegyém minden papjának, hogy azt a lelkipásztorok *nagybőjt 1. vasárnapján* a szószékről felolvassák és ismertessék.

Szentév
Krisztus
Urunk halálá-
nak 1900. év-
fordulója
alkalmából.

Alább közlöm tartalmilag röviden a jubileumi bulla rendelkezéseit kiegészítő és folyó évi január 30-án megjelent három apostoli konstitúciót is, amelyek a jubileumi búcsú elnyerésének feltételeit sorolják fel.

1. Az első *Nullo non tempore* azoknak a búcsúknak jegyzékét tartalmazza, amelyek a Szentév alatt, amikor Rómán kívül a búcsúk általában fel vannak függesztve, ez alól a szabály alól kivételt képeznek. Általában érvényben maradnak a megholtakra alkalmazható összes búcsúk. Ezeken kívül a következők:

1. az in articulo mortis nyerhető búcsúk;
2. az Angelus Dominihez, Regina Coelihez, vagy aki ezeket nem tudja mondani, ezek helyett mondandó öt Üdvözlégy Máriához fűzött búcsúk.
3. a 40 órai szentségimádás búcsúi.
4. azok búcsúi, akik az Oltáriszentséget betegekhez kísérik;
5. Assisiben a Portiuncula kápolna látogatásának búcsúi;
6. a Szentföld szent helyei látogatóinak búcsúi;
7. a lourdesi grotta látogatóinak erre az évre — amely a jelenések 75. éve — engedélyezett teljes búcsúja;
8. a püspökök által püspöki szertartások alkalmával engedélyezhető búcsúk. Minden más, az élők által nyerhető búcsú a jubileumi év tartamára fel van függesztve.

A búcsúkhöz hasonlóan fel vannak függesztve a jubileumi év tartamára, tehát 1933. ápr. 2-től 1934. ápr. 2-ig az apostoli székek fenntartott bűnök feloldozására és a fogadalmak megváltoztatására vonatkozó felhatalmazások. De érvényben maradnak:

- I. A. C. I. C-ben adott összes engedmények;
2. a püspököknek adott quinquennales facultates pro foro externo;
- 2 a Poenitentiaria által pro foro interno adott quinquennales facultates, de ez utóbbiak csak olyan poenitensekkel szemben, akik a gyónás idejében a gyóntató ítélete szerint akadályozva vannak abban, hogy Rómába zárándokoljanak.

Ez az utóbbi megszorítás nagyon fontos a gyakorlat szempontjából. Azért valahányszor ilyen esetekben (a leggyakoribb ezek közül a *haeresis* és *párba* vétsége; ellenben az abortus és matrimonium coram ministro acatholico, mint a püspököknek fenntartott esetek nem tartoznak ezek közé) felmentésért folyamodnak, mindig jelezni kell, hogy a poenitens most nem mehet Rómába. Éppen így a népmissziókra adható meghatalmazások 3. és 4. pontja is csak ezzel a megszorítással adatik meg.

II. A második rendeletben *Indicto a Nobis* a gyóntatók részére Rómában adott meghatalmazások foglaltatnak, u. m. feloldozni, nagyon kevés kivétellel az összes fenntartott esetek alól és megváltoztatni a kötelező templomlátogatásokat vagy alóluk feloldozni. Ezzel a meghatalmazással fel vannak ruházva a négy nagy bazilika gyóntatóin kívül a többi főbb templom gyóntatói is. Sőt minden Rómában rendes joghatósággal bíró gyóntatónak is van, de ennél szűkebbkörű meghatalmazása.

III. A harmadik konstitúcióban *Qui umbratitem* a Szentatya a jubileumi búcsúkat kiterjeszti *Rómán kívül* is azokra, akiket a Rómába utazásban komoly állandó okok akadályoznak.

Ilyenek a szerzetesnők. Szerzetesnők alatt értendők, akik valamely pápai vagy püspöki jóváhagyással bíró szerzetben élnek, újoncaik, jelöltjeik, bentlakó vagy félig bentlakó növendékeik, bejáró növendékeik kivételével, és a velük egy háztartásban élők. Hasonlóképen a fogadalom nélkül közös életet élő obláták és hasonló egyházi engedéllyel bíró jámbor női szervezetek és hozzátartozóik, ugymint a szerzetesnők.

Hasonlóképen az internátusokban vagy bárminő intézetben lakó leányok ha nem is apácák vezetése alatt élnek.

Az egyébként akadályozottak közé sorolandók: a hadifoglyok és bebörtönzöttek; a büntető- és javítóintézetek lakói és felügyelő személyzete;

a betegek és kórházi betegápolók; a napi keresetből élő munkások, akik keresetüket nem nélkülözhetik; a 70 éven felüli öregek.

Mindezeknek a gyónáson és áldozáson, valamint a Szentatya szándékaira való imádkozáson kívül az elvégzendő gyakorlatokat az erre az alkalomra meghatalmazott gyóntató állapítja meg.

Mindezeket, akik nem mehetnek Rómába, arra hívja fel a Szentatya, hogy ajánlják fel bajaikat, nélkülözéseiket, szenvedéseiket, büntetéseiket, hogy azok lelkileg gyümölcsözzenek az Egyház számára; és imádkozzanak buzgón a Szentatya szándékaira; az igaz hit terjedéséért; az eretnkségek megszűnéséért; az egész emberi társadalom békéjéért és nyugalmaért.

A Szentatya rendelkezésének alapján azok részére, akik a jubileumi búcsút Rómán kívül is elnyerhetik, a „meghatalmazott gyóntató“, aki a búcsú elnyerésének feltételeit számukra megállapíthatja, 1. magánszemélyek részére minden gyóntató, akinek az egyházmegyében joghatósága van, 2. intézetek és szerzetesnők részére a rendes gyóntató. A végzendő ájtatossági gyakorlatokra, amelyeket a gyóntató kijelölhet, irányadóul szolgálhatnak az 1925. évi jubileumi ájtatosságok.

Ellenben magát a jubileumi gyónást mindezek, tehát a szerzetesnők is, bármely joghatósággal bíró papnál végezhetik. Ennek joga van a nem fenntartott fogadalmak alól felmenteni, vagy azokat átváltoztatni.

Szívből kívánom, hogy tiszt. papjaim és k. híveim egész lelkükkel átérezzék és magukévá tegyék azokat a gondolatokat és érzéseket, amelyek a Szentséges Atyát e soronkívüli Szentév kihirdetése alkalmával áthatották. S ha már a mostani nehéz viszonyok közt kevesen is lesznek olyanok, akik a Szentséges Atya felhívásának Rómába való zarándoklással eleget tehetnek, szervezzük meg a nagyhétnek, Húsvétnek és Pünkösdeknek a szokottnál bensőségesebb megülését, tegyük a húsvéti sz. gyónást és áldozást kimagasló eseménnyé, hogy a Szentév a szokottnál mélyebb élmény legyen a hívek lelkében és maradandó lelki gazdagodást hozzon.

552

1933

Egyes pénzügyi hatóságok, illetve adóhivatalok az egyházi javadalmak masok illetményeit képező ingatlanok után községi pótdadót vetettek ki, vagy pedig községi pótdadóval közvetlenül a javadalom tárgyát képező ingatlanokat terhelték meg. Mindkét álláspont téves, ami a kir. Pénzügyminisztériumnak 1932. évi szeptember hó 30-án kelt 134.848/1932. VII. sz. rendeletéből kitűnik.

Javadalmasok mentes-sége községi pótdadók alól.

A rendelet szószerint a következőket tartalmazza: „A földadóról szóló 1927. évi 100. P. M. számú hivatalos összeállítás 6. §-ában foglalt rendelkezés értelmében a földadó a földbirtokot közvetlenül terheli s annak tényleges birtokosa által fizetendő. Tényleges birtokosnak a tulajdonost, illetőleg haszonélvezet esetében a haszonélvezőt kell tekinteni. Ezen törvényes rendelkezésnek megfelelően állapította meg a földbirtok tényleges birtokosának földadó fizetési kötelezettségét a jelenleg érvényben levő törvényes rendelkezés előtt hatályban volt 1865. évi VII. t.-c. 7. §-a, továbbá az 1925. évi 100. P. M. számú hivatalos összeállítás 6. §-a is. A most hivatkozott törvényes rendelkezések értelmében tehát a haszonélvezett földek után a földadót mindenkor a haszonélvező javadalmasra kell kivetni.

Ez alapon tehát az egyházi és más javadalmasok által fizetés fejében haszonélvezett földek után fizetendő földadónak, ugyancsak a vonatkozó törvényes rendelkezések értelmében a földadó után kivetendő egyéb adóknak is, mindenkor a javadalmas az alanya, ha csak az utóbbi adók fizetése alól, kifejezett törvényes rendelkezés a javadalmast nem mentesíti.

A községekről szóló 1886. évi XXII. t.-c. 138. §-a akként rendelkezik, hogy a községi pótdadó alól a lelkészek mentesek azon javadalmakra nézve, amelyeket az illető egyházközségekben viselt lelkészi hivataluk után élveznek.

A most hivatkozott törvényes rendelkezések egybevetéséből nyilvánvalóan következik, hogy az egyházi javadalmasok által haszonélvezett földek után az egyházi javadalmasok terhére csakis a földadó vethető ki, a földadó után járó községi pótdadó — kifejezett törvényes rendelkezés értelmében — egyházi javadalmas terhére nem állapítható meg. Nem vethető ki azonban ez a községi pótdadó az egyház, mint tulajdonos terhére sem, mert a haszonélvezeti joggal terhelt földbirtoknak a tulajdonosa: az egyház az F. H. Ö. 6. §-ában foglalt határozott rendelkezés értelmében, a földadónak nem alanya.

Felhivom tehát Tisztelendő Papságomat és a javadalmas kántorok és tanítók figyelmét arra, hogy ahol akár az egyházak, akár pedig az iskolafenntartók, vagy pedig a javadalmasok terhére községi pótdadót vetnének ki, az ellen a m. kir. pénzügyminiszter fenthivatkozott rendeletére hivatkozással kellő időben éljenek fellebbezéssel.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 26. Februarii, a. 1933.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

1933.

IV.

591

1933

Tisztelendő Testvérek! Kedves Hiveim!

Tudomástokra jutott már, K. H., XI. Pius Pápa Ő Szentségének Böjti szózat. „*Quod nuper*“ kezdetű bullája révén, hogy a Szentatya az emberi nem megváltásának tizenkilencszázados évfordulója alkalmából rendkívüli szentévet és általános nagy jubileumi búcsút hirdetett. A Szentatyának ez a rendelkezése igen kedvező alkalmul szolgál nekem arra, hogy belekapcsolódva intézzem hozzátok nagyböjti szózatomat. Ha a Szentatya nem is határozta volna el magát a rendkívüli szentév meghirdetésére, attól függetlenül is a bűnbánatról szóltam volna hozzátok; így most kettős címen teszem ezt. Tartsunk bűnbánatot, penitenciázzunk, K. H., ha azt akarjuk, hogy a jó Isten nagy és gyógyíthatatlannak látszó bajunkban, nyomorúságunkban megkönyörüljön rajtunk; tartsunk bűnbánatot, penitenciázzunk, hogy méltóképen ülhessük meg a rendkívüli szentévet, megváltásunknak tizenkilencszázados évfordulóját; tartsunk bűnbánatot, penitenciázzunk, ha nem akarunk örökre elveszni.

„Buzduljunk bensőséges imádságra, bűneink felett őszinte bánatra; imádságainkkal és vezeklésünkkel nemcsak saját üdvösségünket szolgáljuk, hanem az egész emberiségét is, amely a tévedések útvesztőin jár“. („*Quod nuper*“ bulla.)

Amikor felhívlak benneteket, K. H., hogy tartsatok bűnbánatot, nem a bűnbánat szentségéről, a gyónásról szólok hozzátok, hanem a bűnbánatról, mint a léleknek komoly megtéréséről, jobbrafordulásáról, felfogásunknak és érületünknek megváltozásáról és bűnbánati cselekményekben megnyilvánuló alázatos meghódolásunkról az Isten színe előtt. Tulajdonképpen nem is csak Nektek szólnak szavaim, hanem minden magyar léleknek, bármilyen vallású is. Nemcsak nekünk katolikusoknak kell bűnbánatot tar-

tanunk, penitenciáznunk, hanem mindnyájunknak, kik akarjuk, hogy Isten irgalmas könyörületessége szüntesse meg ezt a nyomorúságot, melynek súlya alatt mindnyájan görnyedünk. Ilyen bűnbánatra serkentsenek minket

1. nagy nyomorúságunk és mások példái;
2. a bűnbánat nagy haszna;
3. az Úr Jézus fenyegető szavai: „Ha bűnbánatot nem tartotok, mindnyájan... elvesztek“. (Luk. XIII, 3)

I.

Akár az egész emberiség történetét, akár a mi hazánknak, nemzünknek történetét tanulmányozzuk, meggyőződhetünk arról, hogy úgy az emberiség, mint a magyar nemzet is, nem első ízben sodródott a szenvedés és megpróbáltatások rettenetes örvényébe. A magyar nemzet szenvedései és megpróbáltatásai előttünk nem ismeretlenek. Hihetetlen nagy szenvedéseken esett át a tatárjárás alkalmával és a mohácsi vész után bekövetkezett 150 éves török megszállás ideje alatt. Ezek mellett nem kímélték meg nemzetünket sem a mindenféle betegségek, melyek „döghalál“ néven kerültek be a Mindenszentek litániájába és az „Imádunk szent Ostya“ kezdetű egyházi énekünkbe. Nagy inségben voltak őseink is, kiktől a „Nagyboldogasszony Anyánk“ ének maradt ránk vigasztaló örökségként. Csakhogy az ő szenvedéseik megszűntek, mint ők maguk is; minket pedig gyötör a gond, éget a fájdalom, kínoz a bizonytalanság, sorvaszt a kétségbeesés réme. Mit tegyünk? Már sorra vettük a vigasztalásnak minden lehetőségét, kifogytunk mindenből; akikben bízunk eddig, mint a népek sorsának intézőiben, csalatkoztunk. Ezért ragadjuk meg szabadulásunknak utolsó eszközét. Tartsunk bűnbánatot, penitenciázzunk! Valamikor a zsidók szenvedtek így megalázva a babiloniai fogságban. Végző kétségbeesésükben epedve tekintettek a hegyek felé, hol egykor az Úr temploma állt Jeruzsálemben, Sion magaslatán. Nem érezzük-e mi is, hogy, miután kifogytunk minden földi, emberi segítségbe vetett reményeinkből, szabadulás után kutató, epedő tekintetünket Isten mindenhatóságának hegyei felé fordítsuk a zsoltáros fohászával: „Szemeimet a hegyekre emelem. Onnan jő az én segítségem. Az Úr ad nekem segítséget.“ (Zsolt. CXX, 1. 2)

Ha majd az emberiség élő hittel, bűnbánó és penitenciázó lélekkel emeli fel szemeit a hegyekre, a magasságokban lakó egy igaz Istenhez, ha nem borul le bálványok előtt, ha megszűnik az ördöggel cimborázni és örült gögijében nem isteníti magamagát, a magasságokból jön majd a segítség. És ha az emberiség ezt nem akarja megtenni, tegyük meg mi ma-

gyarok, tegyük meg mi, a pécsi egyházmegyének hívei: tartsunk bűnbánatot, penitenciázzunk! Tartsanak bűnbánatot, penitenciázzanak a nemzet nagyjai, a nép vezérei; tartson bűnbánatot, penitenciázzon a vagyonos osztály; tartsanak bűnbánatot és penitenciázzanak a papok és szerzetesek; tartson bűnbánatot és penitenciázzon a nép örege-apraja. Vezekeljünk! Tegyük le fölösleges ékszereinket és ékességeinket; tegyük le a páváskodó hiúság köntösét, cifra mezét; öltsük magunkra az alázatos egyszerűség szőr ruháját. Mondjunk le a penitenciázás idejére a vígasságokról és semmiségünk, érdemtelenységünk, bűnösségünk hamuja alatt leborulva kiáltsunk irgalomért az égre.

Izrael fiai, amidőn az Úr angyala felsorolta Istennek velük tett sok jótéteményeit, szemükre hányta hűtlenségüket, „fölemelék szavukat és sírának és hívaték azon hely neve sírók vagy könnyhullatások helyének és ott áldozatot tőnek az Úrnak.“ Legyen a mi országunk, egyházmegyénk is a sírók és könnyhullatások helye és tegyünk áldozatot az Úrnak penitenciánkkal, vezeklésünkkel. A niniveiek Jónás próféta szavára „bőjtöt hirdetvén szőrzsákokba öltözének nagytól-kicsinyig; a király maga is fölkele királyi székéből és leveté magáról ruházatát, és hamuba üle és kiálta és szóla Ninivében: Térjen meg kiki az ő gonosz útjáról és a rossz cselekedetekből, ki tudja, talán hozzánk fordul és megkegyelmez az Isten.“ (Jónás III, 5—9) Jusson eszetekbe e példák mellett ama sok bűnbánati cselekmény (zarándoklások, kegyhelyek látogatása, fogadalmak, imádságok, bőjtök), miket őseink szorult helyzetükben Istennek felajánlottak engesztelésül. Hány fogadalmi templom és fogadalmi ünnep emlékeztet őseink penitenciázására! Szolgáljanak e példák nekünk is buzdításul, hogy megtérjen minden az ő gonosz útjáról és a rossz cselekedeteiből; ki tudja, talán hozzánk fordul és megkegyelmez az Isten.

II.

Az ilyen megtérésnek K. H., megvan a maga igen nagy haszna. Keresztelő sz. János, az evangelium feljegyzése szerint, beszél a bűnbánat gyümölcseiről. A bűnbánat gyümölcsei a vezeklési cselekmények. Ahogyan a gazda gyönyörűséggel legelteti szemeit dús terméssel megrakott gyümölcsfáin, úgy pihen meg a jó mennyei Atyának tekintete a bűnbánat méltó gyümölcsein. Fontoljuk meg jól, hogy mi minden megy végbe a bűnbánó lélekben, míg eljut odáig, hogy megteremje a bűnbánatnak Isten szemét gyönyörködtető méltó gyümölcseit! Nem megyen-e át minden, miről sz. Jakab apostól

bűnbánatra serkentő szavaiban szól: „Közeledjete Istenhez és közeledni fog hozzátok. Tisztítsátok meg kezeiteket, bűnösök és tisztítsátok meg szíveteket, kettős lelkek; keseregjete, szomorkodjatek és siránkozzatek; nevetéste forduljon gyászra és örömtők szomorkodásra. Alázkodjatek meg az Úr színe előtt és felmagasztal titeket.“ (Jak. IV, 8 s köv.) Micsoda erkölcs-tisztulási folyamat! Csoda-e, ha Isten tekintete megakad rajta és gyönyörűséggel pihen meg rajta. Megtagadhatná-e ilyen lelkeknek kéréseit? Ha egyetlen egy lélek megy át ezen a tisztulási folyamaton, egy jó emberrel több van a világon, egy Isten színe előtt kedves lélekkel több engesztel az emberiségért, ha azonban egyszerre nem egy lélekkel, hanem egy egész családdal, családokkal, községekkel, városokkal vagy egy egész ország népével történik meg ez, micsoda megbecsülhetetlen erkölcsi haszon származik belőle. Ellenállhat-e a végtelen irgalmas Isten bűnbánó, vezeklő tömegeknek tartósan, az a jóságos mennyei Atya, ki „*ugy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.*“ (Ján. ev. III, 16) Sodomának megkegyelmezett volna az Úr, ha abban ötven, vagy csak negyven, de sőt, ha tiz igaz lett volna található! Vajjon megengedhetné-e az Isten, hogy elpusztuljunk, ha községek, ha egy egyházmegye, vagy egy egész országnak népe fordul és közeledik feléje, ha megtisztítják kezeiket a bűnösök, a szívüket a kettőslélkek, ha országszerte keseregnek, szomorkodnak, és siránkoznak, ha nevetésük gyászra fordul és örömük szomorkodásra? Egy pillanatig sem szabad kételkednünk abban, hogy a jó Isten következetes önmagához és hű ígéreteinek betartásában. Gondoljátok-e, hogy Isten, mikor bűnbánatra késztet, ugyanakkor sorsára hagyja töredelmes alázattal vezeklő népét. Valóságos istenkáromlás volna ilyet Istenről feltételezni. Nem ok nélkül vált közmondássá: aki Istenben bizik, nem csalatkozik. Ez a tudat birta rá az ötödik században élt szent Mamert, viennei püspököt, hogy hiveivel 469-ben, midőn földrengés, ragadozó vadállatok és nagy égi háborúk pusztították székvárosát, áldozó csüörtök előtt az Úr kiengesztelésére három napi böjtöt s keresztjáró körmeneteket tartson. A tapasztalt isteni segítség oly hatással volt, hogy a vienneiek példája után ez ájtatosság nemcsak Franciaországban, hanem világszerte szokássá lett. Hogy boromei szt. Károly példáját mellőzzem, hivatkozom még a dulmeni történetre. Dulmen városában és környékén 1382-ben borzasztó mirigyhalál dühöngött. A papok is egytől-egyig mind áldozatul estek hivatásuknak. Ekkor, husvét éjjelén, a polgármester kezébe ragadja a feszületet, élére áll a még megmaradt kis csapatnak s körülvezeti a husvéti körmenetet. Az eget ostromló ájtatos imádságok és a húsvéti ének elhangzására a bizalom

visszatért, a pestis megszűnt. Azóta is a város polgármestere veszi át a plebános kezéből husvétkor a feszületet.

A bűnbánat tehát hármias nagy haszonnal jár. Az első, hogy Isten kedvében járunk, a második pedig, a lelki megújulás. Mindkettő erkölcsi haszon s mint ilyen fel nem mérhető. A harmadik Isten szemmel látható, kézzelfogható segítsége testi-lelki bajainkban.

III.

Ha K. H., ez a nagy haszon, mellyel az őszinte bűnbánat, penitenciázás jár, sem volna képes bennünk megérlelni a komoly elhatározást, hogy penitenciázzunk, indítson meg az Úr Jézus fenyegető szava: „*Ha bűnbánatot nem tartotok, mindnyájan . . . elvesztek*“. Előre bocsátom itt, fontoljátok meg jól, hogy ki mondotta ezeket a szavakat. Nem igen szoktunk sokat törődni embertársaink fenyegetéseivel, még akkor sem, ha az illetők Isten szolgálói, papok. Itt azonban nem embertársunk, vagy pap az, aki ily súlyos kijelentést tesz, hanem maga az Isten sz. Fia, a megtestesült második isteni személy. És hogy az Úr Jézus nagyon komolyan veszi az ilyen természetű kijelentéseit, az kitetszik azon nyilatkozataiból is, amelyekben hasonló fenyegetésekkel akarta észre téríteni azokat, kik nem igen szokták komolyan venni Isten szavát. Így feddette a bűnbánatra nem hajló városokat: „*Mondom pedig nektek, hogy a szodomabelieknek tűrhetőbb lesz ama napon, mint annak a városnak. (amely t. i. nem fogadja be a bűnbánatot hirdető tanítványokat). Jaj neked Korozain! Jaj neked Betsaida! Mert ha Tiruszban és Szidonban lettek volna a csodák, melyek bennetek történtek, már régen szörzsáokban és hamuban ülve tartottak volna bűnbánatot.*“ (Luk. X, 12) Ugyancsak ezt igazolja az Úr Jézus szomorú panasza: „*Jeruzsálem, Jeruzsálem! mely megöli a prófétákat és megkövezed azokat, kik hozzád küldettek, hányszor akartam egybegyűjteni fiaidat, mint a tyúk egybegyűjti csirkéit szárnyai alá és te nem akartad. Ime pusztán hagyatik a ti házatok!*“ (Máté XXIII, 37) Nagyon jól tudjuk K. H., hogy mit jelentettek az Úr Jézus szavai. Az édes Üdvözítő lelkében előre látta Jeruzsálem pusztulását, mely könyörtelenül bekövetkezett, mivel a mérték betelt. Vigyázzunk K. H., hogy a mi mértékünk is be ne teljen és ne hagyassék pusztán a mi házunk, a mi hazánk. Ha ezt nem akarjuk, tartsunk bűnbánatot, penitenciázzunk, mert „*ha bűnbánatot nem tartotok — hangzik a megmásíthatatlan ítélet — mindnyájan hasonlóképpen elvesztek.*“ (Luk. i. h.) Elveszünk, elpusztulunk. Elvész az ország és vele nemzetünknek minden véren szerzett drágakincse, függetlensége és szabadsága. Odavész a

rend és béke, pusztul vallás és erkölcs, hogy helyet adjanak a szolgaságnak, felfordulásnak, gyűlöletnek, istentelenség- és erkölcstelenségnek, a fékevesztett szabadosságnak és bűnnek. Elpusztul a társadalom, a család és egyén. Ám lássa akkor minden lélek, hogyan menti meg örök életét. Mindenki érzi és tudja, hogy az emberiség ezen az úton, melyre jutott és most jár, tovább nem haladhat. Nem lehetséges, hogy milliók és milliók éhezzenek, míg az emberiség másik tábora bűn- és vérözönben fürdik. Kell, hogy az emberiség jobb útra térjen, lelkében megújuljon ; kell, hogy egészséges állami és társadalmi rend biztosítsa minden ember számára a mindennapi kenyeret és a lelki egyensúlyt, a földi és örök életet. Ennek pedig csak egy útja van, ha belátjuk tévedésünket és vezekelünk nagy bűneinkért, mert ha ezt nem tesszük, elveszünk.

Most mult hetvenöt éve, hogy a Szeplőtelen Fogantatás megjelent Soubirous Bernadettenek Lourdesban. A nyolcadik jelenés alatt Bernadette elragadtatásában az ott jelenlevő nép felé fordulva könnyes arccal, zokogás közt háromszor ismételte : Bűnbánat, bűnbánat, bűnbánat ! Mintha csak azt akarta volna a Szent Szűz Bernadette által a világnak eszébe juttatni, hogy a hitében és erkölcsében hajótörést szenvedett emberiségnek csak egy mentődeszkája van : a bűnbánat. Minden, minden vígasztalatlan vergődésünk a hasonló szenvedéseken átment városok és vezeklő népek példája, a bűnbánatnak előbb hangoztatott nagy áldásai, Üdvözítőnknek lelketrázó fenyegetése : minden arra int, hogy ne tétovázzunk : ragadjuk meg nagy bizakodással boldogulásunknak ezt a legbiztosabb eszközét. Eszetekbe juttatom ezért újból XI. Pius pápa atyai intelmét : „Buzduljunk bensőséges imádságra, bűneink felett őszinte bánatra ; imádságainkkal és vezeklésünkkel nemcsak saját üdvösségünket szolgáljuk, hanem az egész emberiségét is, amely tévedések útvesztőin jár.“ Adja a jó Isten, hogy bőjti szózatomat ne csak tudomásul vegyétek, hanem meg is szívleljétek és kövessétek. Az Úr Jézus békéje legyen velünk. Ámen.

Jelen körlevél nagybőjt második vasárnapján a hiveknek a szószékről felolvasandó.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 5. Martii, a. 1933.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

1933.

V.

811
1933

Szentséges Atyánk a megváltás 19 százados jubileumának bevezetésére a római templomokban április hó 6-ára a jubileumi év első csütörtökén az esti órákban Szentóra tartását rendelte el és felhívta a világ összes püspökeit, hogy ezt az ájtatosságot saját joghatóságuk területén ők is tartassák meg, hogy ekként a világ összes hivei vele egyesülten emlékezzenek meg az Üdvözítő megváltó szenvedéseiről és engeszteljék az isteni Megváltót.

Szentség-
imádási óra
a jubileumi
év kezdetén
április 6-án.

A Szentatya óhajának megfelelően a Szentórát a pécsi székesegyházban április hó 6-án este órától 9 óráig fogjuk megtartani. Ezennel felhívom az összes egyházmegyei plébániák tiszt. vezetőit, hogy a Szentórát ugyanazon a napon a helyi körülményeknek leginkább megfelelő órában szintén tartsák meg. A szentségimádási óra alatt végezhető a keresztúti ájtatosság, amely után a kitett legméltóságosabb Oltáriszentség előtt elmondjuk a Jézus Szíve litániáját az engesztelő imádsággal, avagy negyedóránként váltakozva ének, elmélkedésre anyagot nyújtó buzdtítás, elmélkedés és közös imádság tartható. P. Csávossy Elemér S. J. e célra megírt imafüzetét vezérfonal gyanánt minden plébániahivatalnak egy példányban csatoltan megküldöm.

812
1933

Budapest székesfőváros a folyó évben gyermeknyaraltatási akcióját ismét folytatni kívánja, mert a gazdasági helyzet nyomasztó hatása következtében sokezer szegénysorsú gyermek üdültetése vált szükségessé.

A székes-
főváros gyer-
meknyaral-
tatási
akciója.

A székesfőváros tekintélyes összeget fordít a testileg leromlott és fejlődésükben visszamaradt gyermekek egészségének helyreállítására, azonban mégsem képes önerejéből a gyermekek tízezreinek üdültetését a szükséghez mérten biztosítani.

Azért ennek a mozgalomnak a felkarolása nemcsak keresztényi kötelesség, hanem magyar érdek is. Szeretettel kérem tehát tiszt. papjaimat, hogy ezt a mozgalmat a saját hatáskörükben tőlük telhetően támogassák és az iskolákat erre a célra ezennel megadott hozzájárulással ingyen átengedjék.

A főváros olyan egyházközség részére, amely fővárosi gyermekek csoportos nyaralásáról gondoskodik, biztosítja ugyanolyan számú gyermekcsoportnak a fővárosban az üdüléssel kapcsolatos tanulmányút tartamára a teljes ingyenes ellátást.

813

1933

Personalia.

Novi parochi nominati et investiti sunt: in Regöly *Joannes Sperai* parochus Nagybecsérdensis; in Bölcse *Paulus Vizsy* cooperator V. Eccl. ad Purif. B. M. V.

Adalbertus Kletzl cooperator in Dombóvár nominatus est admin. ad int. in Nagybecsérd.

Aemilius Tóth admin. ad int. in Regöly factus est cooperator ibidem; *Joannes Bencze* admin. ad int. in Bölcse factus est cooperator ibidem.

Ladislaus Németh cooperator in Dunaföldvár civ. int. translatus est in eodem munere ad Dombóvár.

814

1933

Filléres
Budapesti
Kalauz.

„*Filléres Budapesti Kalauz*“ címmel dr. Mátéka Béla, a székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal titkára, új kis budapesti vezetőt adott ki, mely történelmi s művészettörténeti körséta keretében népszerűsíteni törekszik Budapest nevezetességeit. Ezek még azok részéről is, akik azt hiszik, hogy ismerik fővárosunkat, megérdemlik azt a fáradságot, hogy behatóbb megfigyeles tárgyává tétessenek.

A mű folyékony leírásban, csinos kiállításban, praktikus beosztásban a lényegét adja, hogy a legszebbet, a legfontosabbat a lehető legkevesebb fáradsággal ismerhessük meg. Ezért igazi jóbarátja, minden vidéki felrándulónak, hasznos segédeszköze tanároknak, szülőknek, akik az ifjúságban az elmúlt idők nagy alkotásai iránt való tiszteletet óhajtják felkelteni. Aki erre a könyvecskére bízta magát, az biztos lehet, hogy mindazt látta, amit elsősorban kellett Budapestről behatóbban megismerni Ára 90 f, megrendelhető dr. Vajna György és Társa könyvkereskedése (Budapest IV. Váciutca 23.), vagy a nagyobb fővárosi és vidéki könyvkereskedők útján a könyv árának és a 8 fillér portóköltségnek beküldése ellenében.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 1. April, a. 1933.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

1933.

VI.

1377

1933

Deo propitio Diaconis Nostris annum quintum SS. Theologiae diebus proximis absoluturis: *Francisco Balogh, Stephano Bártai, Ladislao Bözinger, Joanni Gyalokai, Eugenio Hegedüs, Colomanno Horényi, Stephano Lukács, Stephano Miklósi, Josepho Müller, Edmundo Oberritter, Desiderio Sudár, Leopoldo Tandlmayer*, die 25. Junii ordinem S. Presbyteratus sumus collaturi. Preces pro ordinandis.

Ut omnes promovendi sancti et perfecti evadant ministri mysteriorum Dei, praesentibus mandamus, ut diebus Dominicis mensis Junii ordinationem praecedentibus, dieque ordinationis fideles cum pastoribus post Sacrosanctum Missae sacrificium fervidas pro ordinandis preces fundant. Item praecipimus, ut omnes sacerdotes dioecesani die ordinationis orationibus pro Missa praescriptis collectam „Pro omni gradu Ecclesiae“ addant.

1378

1933

Vincentius Budanovich, em. admin. Harc-ensis infirmitate diuturna confectus mense Maio a. c. ad aeternam evocatus est haereditatem anno aetatis suae 65-o, sacerdotii vero 42-o. A. 1899. in Dioecesim susceptus, ab a. 1907. administratorem egit in Dályok, dein Bizovac, Kísszékelly et Harc. A. 1919. a servitio relevatus est. Sacramentis pie susceptis animam Creatori suo restituit. Obitus confratrum.

Josephus Hortobágyi v. a. d. em. et adm. Püspökpusztasensis rudedonatus die 2. Junii in Domino placide obdormivit in Dunaföldvár anno aetatis suae 52-o sacerdotii vero 29-o. A. 1904. presbyter ordinatus variis in locis ut cooperator operabatur, dum anno 1914. parochus Tengődensis, mox a. 1922. v. a. diac. distr. Értényensis est nominatus. Annis 1929. et

1930. parochum egit in Fadd et Kajdacs, unde gravi morbo correptus in munere administratoris ad Püspökpusztá translatus est. A. 1932. morbo gravi ingravescente confractus rudedonari coactus est. Passiones suas exemplari patientia tolerans et sacramentis iterato pie refectus ex hac lacrimarum valle evolavit. R i. p.

Animam denatorum confratrum sacris statutis, precibusque fervidis omnium enixe commendo.

1379

1933

Concursus
pro parochia
Nagybicsérd.

Beneficium parochiale Nagybicsérd ob translationem proprii pastoris vacans, praesentibus usque 15-um Julii a. c. publico concursui exponimus. Sacerdotes dioecesani in examine prosynodali approbati, beneficium dictum obtinere cupientes, velint recursus suos infra terminum praefixum Officio Dioecesano submittere.

1380

1933

Personalia.

In munere v.-a.-diaconi districtus Siklós-ensis constitutus est *Casimirus Loschert* parochus Villány-ensis.

Edmundus Kirschaneck, abbas tit., parochus Pécsváradensis erga preces proprias a munere Inspect. Schol. distr. Pécsváradensis relevatus, nominatus est in Inspect. Schol. ejusdem distr. *Josephus Hegedüs* parochus in Berkesd.

Aemilius Petz cooperator in Paks nominatus et investitus est parochus in Németmárok.

Cooperatores translati sunt:

Ludovicus Kondits e Dunaföldvár civ. int. ad Szigetvár, *Paulus Püspök* e Szigetvár ad Dunaföldvár civ. int., *Otto Curilović* e Fadd ad Paks, *Alexander Nádos* e Zomba ad Szakcs, *Paulus Benkő* e Cikó ad Fadd, *Desiderius Cséry* e Szakcs ad Rácmecske, *Paulus Kosztolányi* e Rácmecske ad Zomba.

Josephus Franz administrator ad int. in Németmárok missus est ad Himesháza in munere cooperatoris.

1381

1933

Ájt. Egye-
sületek révén

A S. Poenitentiaria Apostolica f. é. márc. 20-án „Consilium suum“ kezdetű dekretumában a következő fontos intézkedést tette:

Minden engedélyt, melynek alapján bármilyen nevű vagy jellegű (beleértve a papi egyesületeket is) egyesület révén a papok jogot nyertek, hogy kegytárgyakat és rózsafüzéreket áldhassanak meg és láthassanak el bucsukkal, továbbá keresztúti búcsúkkal s halálveszedelem idején nyerhető teljes búcsúval láthassanak el feszületeket, pápai áldást oszthassanak szentbeszéd végén, személyi oltárkiváltságokat élvezhessenek, idézett rendeletével visszavonta, megszüntette, semmisnek nyilvánította és hatályon kívül helyezte. Ez a rendelkezés vonatkozik minden ilyen jellegű fakultásra, bármikor, bármilyen módon, vagy bármilyen címen engedélyeztettek is annak idején. A szerzetes rendeknek ilyen privilégiumai azonban továbbra is érvényben maradnak avval a megszorítással, hogy ezekben a privilégiumokban nem részesíthetnek a rendhez nem tartozó papokat. Akik a fentemlített fakultásokat továbbra is élvezni akarják, azt az Ordinarius útján a S. Poenitentiariától kérelmezzék.

nyert fakultások visszavonása.

1382

1933

Régi és kedves szokás a szentórának nevezett ájtatosság, melynek célja főképp az, hogy az Üdvözítő megváltó szenvedését és kereszthalálát újra meg újra emlénkünkbe idézze és minket az Oltáriszentség, mint az Ő szent szenvedésének emléke iránt való nagyobb szeretetre indítson. A Szentatya most teljes búcsút engedélyezett mindazoknak, kik meggyónva és megáldozva valamelyik templomban vagy oratoriumban közös szentórán végig résztvesznek és az Ő szándékára imádkoznak; azok pedig, akik ezen ájtatosságot legalább bűnbánó lélekkel akár közös ájtatosság keretében, akár egyedül végzik, 10 évi búcsút nyerhetnek.

Szentóra búcsúi.

1383

1933

A Szentatya mindazoknak, akik bűnbánó szívvel elmondják a Te Deumban is szereplő „Te ergo quaesumus, tuis famulis subveni, quos pretioso Sanguine redemisti“ fohászt, 300 napi búcsút engedélyezett.

Megváltóhoz szóló imafohász búcsúi.

1384

1933

Mindazok gyóntatói, akik „Qui umbratitem vitam“ kezdetű apostoli konstitúció értelmében a jubileumi búcsút idehaza is elnyerhetik, fel vannak hatalmazva, hogy jubileumi gyónásuk alkalmával, tehát akkor, amikor a gyóntató által előírt jubileumi gyakorlatokat valóságban elvégzik, poeniten-

A jubileumi gyóntatók felhatalmazása.

seiket in foro sacramentali a püspöknek és apostoli szentszéknek simpliciter és speciali modo (de nem specialissimo modo) fenntartott minden censura és bűn alól feloldozhassák, kivéve a haeresis formalis és externa eseteit.

1385

1933

A napon-
kénti Úr-
angyala imád-
ság búcsúí.

A Szentév alkalmával a Bold. Szűz tiszteletének emelésére a naponként háromszor imádkozandó Úrangyala, vagy Regina Coeli, vagy öt Üdvözlég Mária búcsúit Szentséges Atyánk úgy állapította meg, hogy aki vagy a harangszóra, vagy mihelyt utána teheti, az imádságot bűnbánó lélekkel, hacsak lehet térdenállva elvégzi, 1. minden egyes alkalommal 10 évi búcsúban, 2. aki pedig egy egész hónapon át végzi, teljes búcsúban részesülhet.

1386

1933

Péntek dél-
utáni harang-
szó.

A most kezdődött szentév alkalmából a Szentatya felhívja figyelmünket arra a jámbor szokásra, mely még 1740-ből veszi kezdetét, mikor XIV. Benedek pápa elrendelte, hogy az Üdvözítő kinszenvedésének és halálának emlékeztére minden pénteken d. u. 3 órakor harangszó hívja fel a híveket imára. Mindazok, kik ezen harangszóra, hacsak lehet, bűnbánó lélekkel öt Miatyánkot és öt Üdvözlég Máriát és utána a Szentatya szándékára ezt a röpimát: „Imádunk és áldunk téged Krisztus, mert a te szent kereszted által megváltottad a világot“, elmondják, minden egyes alkalommal 10 évi búcsút nyerhetnek; aki pedig ezt egy hónapon keresztül minden pénteken megteszi, teljes búcsúban részesül a szokott feltételek mellett.

Tiszt. papjaimnak figyelmébe ajánlom ezt a kegyelmekben gazdag ájtatosságot; ahol szokásban van már a péntek délutáni harangszó, oktasák ki a híveket a vele kapcsolatban nyerhető búcsúkról s ahol még nincs, ott a lehetőséghez képest bevezetni törekedjenek.

1387

1933

Felvétel a
papnevelő-
intézetbe.

Felkérem tiszt. papságomat, hogy értesítsék a papi pályára hivatást érző ifjakat, hogy a pécsi papnevelő intézetben a szokásos felvételi vizsgálat f. évi június 30-án és július 1-én fog megtartatni.

A legalább négy gimnáziumi osztályt végzett pályázók a felvételre keresztlevelelükkel, utolsó évvégi bizonyítványukkal s az illetékes plébánostól és hittanártól kiállított erkölcsi bizonyítvánnyal f. év június hó 30-án a délelőtti órákban jelentkezzenek a papnevelőintézet aligazgatójánál, aki

őket a szükséges utasításokkal el fogja látni. Az orvosi vizsgálatot az intézeti orvos teljesíti. A felvételi vizsgálat július hó 1-én d. e. 10 órakor fog megejteni. Megfelelő bizonyítvány és orvosi vélemény mellett a német és horvát nyelvet is beszélők előnyben részesülnek.

Akik a felvételi vizsgálat ideje alatt ingyenes szállást és ellátást igényelnek, jelentsék be jövetelüket a papnevelőintézet aligazgatójánál.

A nm. püspöki kar határozata értelmében a növendékek az összes magyar szemináriumokban mérsékelt ellátási díjat tartoznak fizetni. Az egész évi ellátási díj a pécsi szemináriumban 240 pengő, jeles előmenetelű, szegény tanulók további kedvezményben részesülhetnek. Mivel ez az ellátási díj oly alacsony, hogy az évi költségeknek csak kicsiny részét teszi ki, felkérem tisztt. papjainat, hogy csak a legritkább és igazán méltánylást érdemlő esetekben tegyenek javaslatot ennek leszállítására.

1388

1933

Az Actio Catholica Országos Elnöksége „Útmutatás az Actio Catholica egyházmegyei szervezeteinek működéséhez” címen kis füzetet adott ki, amelyben az A. C. szervezetére s munkaprogramjára, nemkülönben az egyes bizottságok (szakosztályok) működési körére vonatkozó irányító elgondolások foglaltatnak. A jelzett füzetet azzal küldöm meg a plébániák vezetőinek, illetve az A. C. egyházközségi elnökeinek, hogy az abban foglaltakat az A. C. munkájában lehetőség szerint felhasználják. Az egyházmegye területén az A. C. szervezési munkálata még e füzet megjelenése előtt megindult és pedig négy szakosztálynak (1. hitbuzgalmi-erkölcsvédelmi s szervezési, 2. kulturális, 3. sajtó, 4. szociális és karitativ szakosztály) a kiépítésével. A csatolt Utmutató három bizottságot állít csak fel: 1. hitbuzgalmi, 2. kulturális, 3. szociális bizottság; t. i. a sajtóügyet a kulturális és a karitativ munkát a szociális szakosztály munkaprogramjába osztotta, olvasztotta be. A már megalakított szakosztályok (bizottságok) külön is működhetnek, vagy pedig össze lehet őket kapcsolni. Az egyházközségek ujjaalakulásánál ezután az országos elnökség által kiadott Utmutatás szerint három bizottságot lehet minden egyházközség keretén belül megalakítani. Az A. C. szervezetének kiépítése után meg kell indulni minden egyházközség keretén belül a lelkes munkának a lelkipásztorok vezetése és irányítása mellett a világi hivek apostolkodásának, aktivitásának. A munkának egységes irányítást ad az egyházmegyei tanács, illetve az esperes kerületi tanácsok, maga a munka azonban az egyes egyházközségekben valósul meg s mutat fel majd értékes eredményeket. Az A. C. munkája fokmérője lesz a világi hivek és a lelkipásztorok apostoli buz-

Actio Catholica.

góságának, áldozatkészségének s ha ez nem fog hiányozni, nem fog lankadni, ha nehézségekkel meg fog tudni küzdeni, akkor a mai súlyos időkben, a nagy válságban is eligazodást fogunk találni, mert Krisztus útján járunk, aki „via, veritas et vita“.

1389

1933

Szent olajok
ára.

A folyó évben kiosztott szent olajok plebániánkint 1 P 30 f-be kerülnek. Ez az összeg a plébániatemplomok pénztárainak terhére — 1929. évi IV. körlevéli rendelkezésem 17. pontjának értelmében — a kerületi esperek útján küldendő be.

1390

1933

Felvétel az
Emericanum-
ba.

Az „Emericanum“ pécsi középiskolai fiuinternátus és székesegyházi árvaház új pályázati feltételei (prospektus) megjelentek. Az Emericanum növendékei Pécs bármely középfokú iskolájába járhatnak (humanisticus- és reálgimnázium, tanítóképző, polgári, főreál és felsőkereskedelmi iskola). A tanulmányi ellenőrzést papi és világi felügyelők, az egészségügyit (élelmezést is) az egyetem gyermekklinikája végzik. A növendékek érdeme, a szülők anyagi helyzete és az intézeti lehetőségek szerint az ellátási díj havi 40—60 P. A folyamodás határideje június 16. A prospektust és szükséges űrlapokat kívánó levelező lap az „Emericanum igazgatósága Pécs“ címezendő.

1391

1933

Női lelki-
gyakorlatos
ház Pécssett.

Szívesen hívom fel a tőle lelkipásztorok figyelmét a Pécssett, Mátyás Flórián u. 2. sz. alatt megnyílt női lelkigyakorlatos Otthonra, mely rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett módot nyújt nőknek zárt lelkigyakorlatok végzésére. Minden második héten, szükség esetén minden héten, 22 személyes csoportok vehetnek részt a lelkigyakorlatban. A lelkipásztorok bizonyára örömmel fogják ezt a szép reményekre jogosító kezdeményezést mindazon híveik figyelmébe ajánlani, kik az ilyen lelkigyakorlatokban való részvételt igénylik és bár minél többen volnának az ilyenek. Közelebbi felvilágosítást a Lelkigyakorlatos Otthon vezetősége készséggel nyújt. (Pécs, Mátyás Flórián-u. 2.)

1392

1933

A trianoni
gyásznapi 13.
évfordulója.

Folyó évi június hó 4-én lesz immár 13. évfordulója a reánk kényszerített trianoni békeparancs aláírásának. Ennek a szomorú évfordulónak

emlékére jelen soraimmal elrendelem, hogy további intézkedésig minden év június hó 4-én délután 4 órakor az összes harangok 15 percen át a plébánia- és fióktemplomokban megszólaltassanak, a gyásznaphoz legközelebb eső vasárnap pedig az istentisztelet alkalmával hívják fel tiszt. papjaim a hivek figyelmét a reánk nézve oly végzetes béke szomorú következményeire és a hazáért közösen mondják el Esterházy nádor imáját. (Nyilv. Ájt. 126. o.)

1393

1933

Tekintettel arra, hogy a külföldi nyaralás lehetősége mind nehezebbé válik, ismételten szívesen ajánlom Tiszt. Papságom figyelmébe a vácegyházmegyei papok nyugdíjalapjának tulajdonát képező Migazzi Papi Otthont. Az Otthon elsődleges rendeltetése ugyan nyugdíjas papok kényelmét szolgálni, de a nyári és a téli üzem alatt is szívesen fogad papi üdülő vendégeket, akik ott megfelelő környezetben tölthetik el a pihenésre szánt időt. Az Otthon Nogradverőcén van a Dunától 10 percnire, nagy erdő közepén. Saját szabad fürdővel is rendelkezik, megfelelő kényelmet nyújt és apácák vezetése alatt áll. Negyven vendéget képes egyszerre befogadni és a napi pensio papok részére 6 pengőben van megállapítva.

A Migazzi
Papi Otthon
ajánlása.

1394

1933

1. *Bilkei Ferenc*, székesfehérvári plébános a hazai vonatkozásokkal kiegészítve lefordította *Marx Ignácnak* világhírű „Egyháztörténelmét“, amelyet a nm. püspöki kar is elismeréssel fogadott. E mű megszerzését nagyon ajánlom tiszt. papságomnak. A plébánia könyvtár részére való megrendelését a templompénztárak terhére is hajlandó vagyok engedélyezni, ahol arra fedezet mutatkozik.

Irodalmi
művek
ajánlása.

2. A Szent István Társulat a most folyó jubileumi szentévvvel kapcsolatosan egész sorát jelentette meg oly műveknek, amelyekben minden koru, rendű és rangú katolikus ember megtalálhatja lelki életének elmélyítéséhez hasznos forrásmunkát. Ezek *Blaskó M., Gyermek a kereszt alatt.* Képes emlékfüzet a szentévre. 24 fillér. — *Blaskó M., Családi ájtatosságok.* Napi és alkalmi közös imák a kat. családban. 20 fillér. — *Gálos László dr. Szent az év.* Elmélkedések az év minden vasárnapjára és ünnepére. Füzve 4 P, egészvászonkötésben 5.50 P. *Lippay Lajos dr., Vallások szülőföldjén.* Szentföldi élmények. Füzve 4.80 P, kötve 6 P. — *Magyar-Latin misszále* az év minden napjára a római misekönyv szerint. Fordította, magyarázatokkal ellátta *Szunyogh X. Ferenc O. S. B.* Ára kötve 8.40 P, a kötés minősége

szerint 18 P-ig. — *Szentelek élete* az év minden napjára. Szerkesztette *dr. Schütz Antal*. Négy kötetben, füzve 12 P, félvászonkötésben 16 P, egészvászon kötésben 18 P. *Ünnepeljen minden sziv!* Vallásos színművek, szavalókorosok, szavalatok. Vezérkönyv a Szentév ünnepeiségeihez. Szerkesztette *Blaskó M.*

3. A *Központi Sajtóvállalat* a jubileumi szentév kapcsán közös akciót indit a *Dom Katolikus Könyvek Kiadóhivatalával*. Az akció abban áll, hogy nevezett vállalat a legjelesebb katolikus magyar írók következő műveiből egyenlőre 6 kötetből álló sorozatot indit meg: a) *Lippay Lajos: Krisztus szülőföldjén.* b) *Sik Sándor: Fekete Kenyér,* c) *Kühár Flóris: A lélek szemével.* d) *Alszeghy Zsolt-Kállay Miklós: Katolikus költők anthológiája.* e) *Mihelics Vid: Modern katolikus fejek.* f) *Somogyi: Modern katolikus művészet.*

Mindazok, akik e sorozatot megrendelik, a jubileumi szentév egész tartamára, tehát 1933. április 15-től 1934. április 15-ig ingyen kapják a *Központi Sajtóvállalat* kiadásában megjelenő *Képes Krónika* c. illusztrált hetilapot.

4. Ugyancsak a szentévi zárandokok számára állította össze *P. Zadravecz István* püspök ur „*Zarándokok a Szentföldön*“ c. művét, melyben a Szentföld szentélyeit és az ottani ájtatosságokat ismerteti. Ára füzve 2 P (Bdpt. II. Margit körut 23. Szentferencrendi zárda).

5. A ferences élet jellemzését, az egyes századokon át elért hódításait és korszerűségét festi gondolatokban gazdag és mélyen szántó aszketikus műben *P. Gemelli Á. O. F. M.* a milánói kat. egyetem szentferencrendi rektora „*Franciskanizmus*“ címen. A mű, melyet *P. Takács J. O. F. M.* fordított le magyarra, a *Ferences Közlöny* szerkesztőségénél (Bdpt., II. Margit-körut 23.) rendelhető meg; ára 4.50 P.

Datum Quinque Ecclesiis die 1. Junii, a. 1933.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

1933.

VII.

1896

1933

Litteras Eminentissimi Cardinalis Secretarii Status, quibus Augustissimus Pontifex noster, Pius Papa XI. pro oblata cleri populique fidelis Dioecesis nostrae stipe Petriana grates reddi iussit, hic in extenso publico.

SS. Pontifex
pro stipe
Petriana gra-
tias agit.

„Segretaria Di Stato Di Sua Santita No. 123415. Dal Vaticano, die 17. Junii 1933. Excme ac Revme Domine, Petrianae stipis (pengö 3500) donum quod providam charitatem erga hanc Sedem totius catholici nominis praesidem declarat, suetam humanitatem tuam ac gregis, cui sacra procuratione moderaris, ostendit, idemque Beatissimi Patris animum suavi oblectatione affecit. Iucundum quippe Sanctitati Suae obtingit quidquid in Ecclesiae usum et commodum confertur unde divinitus sibi commissi officia uberim explicare valeat. Apostolica Benedictio tibi Dioecesi que isti cunctae gratum Augusti Pontificis animum obtestetur ac coelestem opem devocet. Interea qua par est observantia me profiteor Excellentiae Tuae addictissimum E. Card. Pacelli.

1897

1933

Cum non omnibus qui tenentur, semper et ubique liceat integrum divinum Officium, etsi in partes distributum, coram Ssmo Sacramento, sive in tabernaculo adservato, ad mentem atque effectum praecedentium ad rem decretorum (A. A. S., vol. XXII, p. 493. vol. XXIII, p. 23, vol. XXIV, p. 411), recitare; ne tot e clero peculiari hoc ad cultum Ssmae Eucharistiae incitamento absque eorum culpa priventur, Ssmus D. N. Pius divina Providentia Pp. XI, ad preces infra scripti Cardinalis Maioris Poenitentiarii, in

Decretum de
indulgentiis
per recitatio-
nem divini
Officii coram
Ssmo Sacra-
mento lucran-
dis.

audientia die 6 Aprilis currentis anni eidem impertita, benigne concedere dignatus est ut, firmis omnino manentibus praecedentibus concessionibus, omnes et singuli, pro eorum statu, ad divini Officii recitationem adstricti, si hanc peragant, etiam in parte tantum, coram Ssmo Sacramento, ut supra indulgentiam quingentorum dierum pro unaquaque, ut dicunt, hora canonica, ceteris paribus, adipiscantur. Praesentibus in perpetuum valituris absque ulla Brevis expeditione et contrariis quibuslibet non obstantibus. Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Poenitentiariae, die 18. Maii 1933. L. Card. *Lauri*, Poenitentiarius Maior. I. *Teodori*, Secretarius. L. S.

1898

1933

Invocatio in
conficiendis
vel reficiendis
sacrarum
aedium
supellectili-
bus ac litur-
gicis vestibus
recitata indul-
gentiis
ditatur.

Ssmus Dominus Noster Pius Divina Providentia Pp. XI, in audientia infra scripto Cardinali Poenitentiario Maiori die 19 mensis Maii c. a. concessa, benigne indulsit ut ii omnes, qui in conficiendis vel reficiendis sacrarum aedium supellectilibus ac liturgicis vestibus, cum privatim tum in institutis hoc consilio conditis, operam suam gratuito praestent; itemque qui, ut Missionalium incepta provehant, iisdem vel manuum suarum opera opitulentur, *partialem CCC dierum indulgentiam* toties lucrari queant, quoties, dum in huiusmodi opus incumbunt utque illud stantius efficiant, praecatiunculam *Jesu, via et vita nostra, miserere nobis*, saltem corde contrito recitaverint. Praesenti in perpetuum valituro absque ulla Brevis expeditione. Contrariis quibuslibet non obstantibus. Datum Romae, ex Aedibus S. Poenitentiariae, die 2. Junii 1933. L. Card. *Lauri*, Poenitentiarius Maior. I. *Teodori* Secretarius. L. S.

1899

1933

Ordo Visita-
tionis Can. et
S. Confirma-
tionis.

Tempore autumnali a. c. Visitationem dioecesis Canonicam in distr. Simontornya et Dunaföldvár instituere Confirmationemque distribuere intendimus sequenti ordine:

Die 17. Sept.	Regöly	Die 24. Sept.	Simontornya
18. „	Tamási	25. „	Pálfa
19. „	Felsőnyék	26. „	Németkér
20. „	Ozora	27. „	Paks
21. „	Pincehely	28. „	Dunakömlőd
22. „	Miszla	29. „	Bölcske
23. „	Kisszékely	30. „	Dunaföldvár civ. int.

Die 1. Oct. Dunaföldvár civ. ext.

1900

1933

Die 25. Junii a. c. in Cathedrali Ecclesia Nostra V-Ecclesiensi per Ordinatio.
impositionem manuum mearum ad sacrum Presbyteratus ordinem promoti
sunt sequentes Diaconi Dioecesani: *Franciscus Balogh, Stephanus Bártai, La-*
dislaus Bözinger, Joannes Gyalokai, Eugenius Hegedüs, Colommanus Horényi,
Stephanus Lukács, Stephanus Miklósi, Josephus Müller, Edmundus Oberitter
Desiderius Sudár, Leopoldus Tandlmayer et cum illis e Societate Jesu *Adamus*
Petz et ex Ordine Fr. Miseric. Fr. *Gustavus Óváry.*

Die vero 16. Julii a. c. Eminentissimus ac Rssmus Dnus Justinianus
Cardinalis Serédi in sacello domestico Coll. Pazmaniani Viennen. ad sacrum
Presbyteratus ordinem promovit *Adalbertum Grund* et *Joannem Vesztergombi*
alumnos Dioecesanos.

1901

1933

Intimo cordis dolore notifico *Julium Fetter*, emeritum parochum Obitus Julii
Fetter.
Vajszló-ensem post longam patienterque toleratam infirmitatem sacramentis
iterato rite reffectum die 22. Julii a. c. obiisse anno aetatis suae 63-o, sa-
cerdotii vero 40-o. Parochum egit ab a. 1912. in Értény, ab a. 1918. in
Vajszló, a. vero 1928. recessit in quietem cum pensione annua provisu.
Animam denati confratris piis ad aram precibus et trium Missarum suffra-
giis venerabili clero dioec. enixe commendo. R.i.p.

1902

1933

Per mortem *Julii Fetter* em. parochi *Vajszló*-ensis vacantia in nu- Pensio.
mero pensionatorum exorta est. Sacerdotes dioecesanos, qui in statum qui-
etis recedere cupiunt, praesentibus provoco, ut recursus suos statutis in-
stituti pensionalis dioecesani conformiter exarandos usque 1. Septembris
a. 1933. mihi exhibeant.

1903

1933

Cooperatores translati sunt: *Josephus Nyári* e Nak ad *Dunaföldvár* Personalia.
civ. int., *Ernestus Belázy* e Gödre ad Abaliget, *Colomannus Kovács* jun. ex Aba-
liget ad Felsőmindszent in munere subsidiarii.

Neomystae missi sunt: *Franciscus Balogh* ad Gödre, *Ladislaus Bözinger*

ad Cíkó, *Eugenius Hegedüs* ad Nak, *Stephanus Miklósi* ad Tevel tamquam cooperatores.

Paulus Varga nominatus est praefectus stud. in Emericano.

1904

1933

Novi alumni
Seminarii.

In concursu die 1. Julii a. c. habito sequentes admissi sunt in Seminarium Nostrum alumni: *Desiderius Angyal, Michael Gyuk, Joannes Imrik, Paulus Légár, Antonius Molnár, Ladislaus Rónaky, Carolus Takács*, pro I. o. a. theol., pro VIII. cl. gymn.: *Martinus Stang, Sigismundus Wagner*, pro VII. cl.: *Laurentius Csatári, Gabriel Horváth*, pro VI. cl.: *Emericus Stier*, pro V. cl.: *Joannes Buszlauer, Emericus Csányi, Georgius Ferkov, Josephus Lissan, Georgius Medgyesi, Zoltanus Molnár, Stephanus Pintér, Petrus Ruppert*.

1905

1933

Actio
Catholica.

Az A. C. szervezetei az egyházmegye területén az egész vonalon megalakultak. Most már magának a munkának kell megindulnia. Ennek a munkának egyik részét alkotják azok az országos érdekű ügyek, amiket az A. C. országos elnöksége tűz ki programul. Ennek megfelelőleg az alábbi két fontos ügyet tárgyalják le az A. C. szervezetei.

1. Az A. C. országos elnöksége utolsó ülésében kimondotta, hogy mindent elkövetni óhajt a közerkölcsiség fokozottabb védelmére s ez irányban az egész országban megszervezett A. C.-t megmozgatni szükségesnek tartja. Ebből kifolyólag felkérem az A. C. szervezeteit, hogy a közerkölcsiség fokozott védelme céljából odahatni igyekezzenek, hogy a nyári szezonban a strandfürdőzéseknél a katolikus erkölcs követelményeit fokozott mértékben vegyék figyelembe. A lehetőség szerint kövessenek el mindent, hogy külön fürdő állhasson a nők és férfiak rendelkezésére, amennyiben pedig ezt elérni nem lehetne, legalább a nap bizonyos szakában legyen meg a külön fürdőzés lehetősége. Kövessenek el továbbá a fentjelzett szervezetek mindent, indítsanak intenzívebb propagandát az erkölcsöt veszélyeztető szórakozások és divat minden faja és kinövése ellen.

2. Az A. C. országos elnöksége magáévá tette a nm. püspöki kartól már régebben megindított azon mozgalmat, amely a vásár- és ünnepnapok fokozott megtartását, a munkaszünet kiterjesztését tűzte ki feladatául. A jelenlegi kedvezőbb atmoszférában több oldalról megindult mozgalomhoz, amely a hercegprímás úr, illetőleg a püspöki kar már előbb megindított

akcióján alapul, a katolikus társadalomnak csatlakoznia kell. Az országos elnökség állásfoglalása és határozata folytán felkérem az egyházmegyei A. C. szervezeteit, az egyházközségeket és egyesületeket, hogy e célból összehívott gyűlésen foglalkozzanak a fenti problémával, szerkesszenek ez ügyben memorandumokat s azokat minél sürgősebben terjesszék fel az A. C. országos elnökségéhez, hogy ezeket a már eddig beküldött ily irányú kérelmekhez és memorandumokhoz hozzácsatolva a vasárnapi munkaszünet hatályosabbá tételét célzó mozgalomnak minél nagyobb súlyt és erkölcsi háttérrel tudjon biztosítani. Az egész ország katolikus társadalmának a megmozdulása lesz ez, amely remélhetőleg a kérdés kedvező elintézését fogja eredményezni.

A felterjesztendő memorandum a következőkép szövegezhető:

„Az Actio Catholica Országos Elnökségének, Budapest, (IV. Ferenciek-tere 7. III. lépcső, I. em. 8.) Mélyen tisztelt Elnökség! Vallási, gazdasági és szociális szempontok egyaránt amellett szólnak, hogy a vasárnapi munkaszünetet Isten törvényeinek és a keresztény vallás követelményeinek megfelelőképen tartsák meg országszerte. Ezért szívvel-lélekkel csatlakozunk ahhoz a mozgalomhoz, amely oda akar hatni, hogy vásár- és ünnepnapokon úgy a mezőgazdasági, mint az ipari munka szüneteljen, az üzletek zárva maradjanak, a vásárokat máskorra tegyék, a községi képviselőtestületi üléseket ne az istentisztelet ideje alatt tartsák, ugyancsak a korcsmákat is legalább is az istentisztelet tartama alatt zárva tartsák.

Ezért szervezetünk, a nevében azal a tiszteletteljes kéréssel fordulunk az A. C. országos elnökségéhez, hogy ezirányú kívánságunkat illetékes helyre eljuttatni méltóztassék“

Az így megszövegezett memorandumokat az egyházközségi tanács elnökei és tagjai aláírják és hivatalos pecséttel el kell látni.

1906

1933.

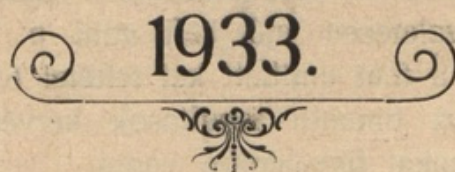
1. Árvay Nagy Bálint, ny. táb. főesperes lefordította és kiadta *Trochu-* Irodalmi mű-
nek *Az ars-i plébános, Vianney Szent János*-ról megírt és a francia akadémia vek ajánlása.
által pályakoszorúzott életrajzát. A történeti hűséggel megírt művet, amely Franciaország történetének legvirágzóbb korszakain vezet keresztül és épületes volta mellett lelkipásztori munkánk számára is sok tanulsággal szolgál, melegen ajánlom tiszt. papságomnak és k. híveimnek. Ára a 428 oldalra terjedő műnek 5 P.

2. Az emberiség megváltásának 1900 éves jubileuma alkalmából

pilismaróti Bozóky Gyula, ny. vezérkari ezredes, a Szentföld konfrátere, négy szentföldi zarándoklatának felejthetetlen mély benyomásait sajtó alá rendezte, de csak az esetben tudja még a nyár folyamán kiadni, ha kellő érdeklődés nyilvánul meg a könyv iránt, mely előreláthatóan rendes nagy alakban mintegy 400 oldal terjedelemben, térképvázlattal és közel 200 eredeti fényképfölvétellel fog megjelenni. „*A Szentföld lelke*“ című munka megírásánál szerzőt az a nemes cél vezette, hogy a megpróbáltatások e szomorú napjaiban a jubiláló Szentföld evangéliumi légköre minél szélesebb rétegekre szétáradhasson, tehát nem csupán útleírásról van szó, mert a szerző keresetlen szavakkal valóban a Szentföld lelkét tárja az olvasó elé oly módon, hogy a Szentföldet még meg nem jártak is megfüröszthessék lelküket abban a krisztusi légkörben, mely Palesztina bájos bibliai tájaiból még ma is kisugárzik. A könyv ára fűzve 9.50 P. Vászonskötésben 12 P. Megrendelhető a Szentföld Biztosi Hivatalánál (Bpest II. Margit-körút 23.) vagy közvetlenül a szerzőnél (Felsőgöd, Pest m.).

Datum Quinque Ecclesiis die 26. Julii, a. 1933.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

VIII.

2040

1933

Statuto in litt. circul. sub nro 1652—1925. edito conformiter examina prosynodalia anno currenti 12. et 13., examina vero neopresbyterorum diebus 14. et 15. Septembris in aedibus Seminarii iuxta ordinem praescriptum servabuntur. Omnes igitur ad examina dicta obligatos hisce provoco, ut semet Officio dioecetano tempestive insinuent adnotando, an ex materia integra, an vero ex parte, prout sub no 4652—1909. in litt. circ. concessum est, examen prosynodale subire velint.

Examina prosynodalia et neosacerdotum.

2041

1933.

Novi parochi nominati et investiti sunt:

Personalia.

Adalbertus Kletzl hucusque administrator Nagybecsérd-ensis ibidem et *Carolus Sebestyén* camer. S. Sanct. ad hon. administrator in Pécsgyár-város in eadem parochia canonice neoerecta.

2042

1933.

A C. I. C. 806. cn. 2. §-a az Ordinariusnak a binandi facultas engedélyezésére vonatkozó jogát két feltételhez köti: 1. a fennálló paphiány, 2. hogy a hívek jelentős része másképp nem képes vásár- és parancsolt ünnepnapokon sz. misét hallgatni. Minthogy egyházmegyénkben ma már általános paphiányról beszélni nem lehet, jónak látom az állandó jelleggel engedélyezett binandi facultasok felülvizsgálását és a mai állapotnak megfelelő rendezését s ezért *jelen soraimmal f. évi szeptember 15-ével kezdődő*

Binandi facultasok visszavonása.

hatállyal az eddig bármikor, bárkinek és bármilyen címen engedélyezett összes állandó jellegű binandi facultasokat visszavonom.

Ahol a jövőben mégis elkerülhetetlenül szükségesnek mutatkozik ilyen felhatalmazás engedélyezése, a plébániavezetők újból tartoznak azt kérelmezni. A kérvényben részletesen elő kell adni a felhatalmazás indokait, különösen kidomborítva a fent említett két feltétel fennforgását. Ugyanez áll az egyes esetekben kért binandi facultasok kérvényeire nézve is, mert különben nem fogom azokat figyelembe venni.

2043

1933.

Papi lelki-
gyakorlatok.

Az idei szünidő folyamán tartott első közös lelkigyakorlaton velem együtt résztvettek: Arányi Géza, Ábrahám István, Bauer József, Cserta János, Cserti István, dr. Erdélyi Gyula, Fájth Jenő, Fodor József, Gratzl Gyula, Györkös József, Haug Nándor, Hegedüs József, Hofmann Károly, Horváth Károly, vitéz dr. Horváth Lajos, Iselstöger Lajos, dr. Kápolnai Zsigmond, Kemény Ferenc, Kirschaneck Ödön, dr. Kövágó Péter, Kristóf József, Léh József, Nunkovich Gábor, Palkó József, Papp István, Pelz Árpád, dr. Perényi Pál, Riedlinger Dezső Romaisz Ferenc, Sebő Pál, Szabó Dezső, Takács Mihály, Tóth Lajos, Ujváry Géza, Weyer Mátyás, Zanyi Ferenc.

A második lelkigyakorlaton résztvettek: August István, Árpás Ferenc, Báter Károly, Bencze Ernő, Cseh Ferenc, dr. Farkas József, Frost Péter, Fröschl Gáspár, dr. Gálos László, Gestettner Konrád, dr. Gyenis Vilmos, Halász Gyula, dr. Igaz Béla, dr. Kéthelyi József, Kiss Lajos, Leimeter Tibor, Liebelt Ferenc, Loschert Kázmér, Mayer Ferenc, Mayerhof Péter, Nagy István, Patton János, Plichta Béla, Szánthó Ignác, Szentkirályi István, Szigethy Béla, dr. Szilvek Lajos, Trinn János, Varga Pál, Vizi János, Weisenburger József.

Datum Quinque Ecclesiis die 15. Augusti, a. 1933.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

IX.

2455

1933

Emi Patres Pontificiae Commissionis ad Codicis canones authentice interpretandos, propositis in plenario coetu quae sequuntur dubiis, responderi mandarunt ut infra ad singula: Responsa ad proposita dubia.

I. De sacrarum reliquiarum authenticitate.

I. An Vicarius generalis, ad normam canonis 1283. §. 2, speciali mandato Episcopi indigeat ad authenticandam partem sacrae reliquiae ex authentica extractam. II. An Vicarius generalis, vi canonis 1285. §. 1, sine speciali mandato Episcopi novum authenticitatis documentum tradere vel sacrae reliquiae novum sigillum apponere possit.

R. Ad I. Affirmative.

Ad II. Negative.

II. De matrimonii accusatione.

I. An, ad normam canonis 1971. §. 1. n. 1, habilis ad accusandum matrimonium coniux, qui metum aut coactionem passus sit.

II. An, ad normam eiusdem canonis 1971 § 1 n. 1, habilis sit ad accusandum matrimonium etiam coniux, qui fuerit causa culpabilis sive impedimenti sive nullitatis matrimonii.

III. An causa impedimenti honesta et licita a coniuge apposita obstat quominus coniux ipse habilis sit ad accusandum matrimonium, ad normam canonis 1971 § 1 n. 1.

IV. An, vi canonis 1971 § 2, promotor iustitiae vi muneris sui agat in iudicio.

Ad I. Affirmative.

Ad II. Negative.

Ad III. Negative.

Ad IV. Affirmative.

Datum Romae, e Civitate Vaticana, die 17 mensis Julii anno 1933.

P. Card. Gasparri, Praeses. I. Bruno, Secretarius. L. S.

2456

1933

Commissio
Pontificia
de Re Biblica.

De falsa duorum textuum biblicorum interpretatione.

Propositis sequentibus dubiis Pontificia Commissio de Re Biblica ita respondendum decrevit:

I. Utrum viro catholico fas sit, maxime data interpretatione authentica Principum Apostolorum (Act. II, 24-33; XIII, 35-37), verba Psalmi XV, 10-11: „Non derelinques animam meam in inferno, nec dabis sanctum tuum videre corruptionem. Notas mihi fecisti vias vitae“, sic interpretari quasi auctor sacer non sit locutus de resurrectione Domini Nostri Jesu Christi?

Resp. Negative.

II. Utrum, asserere liceat verba Jesu Christi quae leguntur apud S. Matthaeum, XVI, 26: „Quid prodest homini, si mundum universum lucretur, animae vero suae detrimentum patiatur? Aut quam dabit homo commutationem pro anima sua“, et pariter ea quae habentur apud S. Lucam, IX, 25: „Quid enim proficit homo si lucretur universum mundum, se autem ipsum perdat et detrimentum sui faciat?“, sensu litterali non respicere aeternam salutem animae, sed solum vitam temporalem hominis, non obstantibus ipsorum verborum tenore eorumque contextu, necnon unanimi interpretatione catholica?

Resp. Negative.

Die autem 1 Julii 1933, in audientia infrascripto Rmo Consultori ab Actis benigne concessa, Ssmus Dominus Noster Pius Pp. XI praedicta responsa rata habuit et publici iuris fieri mandavit. *Joannes Baptista Frey*, C.S. Sp. Consultor ab Actis.

2457

1933

Examen
prosynodale.

Die 12. Septembris a. c. examen prosynodale subierant et ad sexennium approbati sunt: *Josephus Sárváry* et *Alexander Nádosí*.

2458

1933

Obitus
Emerici
Graumann.

Maesto cum animo piis ad aram precibus suffragiisque trium Sacrorum praescriptorum Ven. Clero commendo animam *Emerici Graumann*, qui diuturna et patienter tolerata infirmitate confractus et sacramentis iterata vice pie refectus die 7. Septembris a. c. placide obdormiuit anno aetatis suae 46-o. Anno 1910. presbyter ordinatus et variis in locis munere pastoralis occupatus anno 1922. nominatus est parochus in Hetvehely, quam parochiam usque ad diem supremum rexit. R. i. p.

2459

1933

Beneficium paroeciale Hetvehely ob mortem proprii pastoris vacans Concursus
pro parochia
Hetvehely.
patronatui Capituli Cathedralis Quinque-Ecclesiensis obnoxium praesentibus
usque 1. Novembris a. c. concursui exponitur. Sacerdotes dioecesani in
examine prosynodali approbati dictoque beneficio potiri cupientes recursus
suos mihi inscribendos mittant in meam Cancellariam.

2460

1933

Franciscus Árpás erga preces proprias a munere catechetæ relevatus Personalia.
est ad interim.

Ferdinandus Varga coop. in Pécsbányatelep et *Alexander Bor* coop. in
Szabadszentkirály nominati sunt catechetæ ad scholas elem. Qu-Eccl.

Cooperatores translati sunt: *Stephanus Magdics* e Püspökbogád ad
Olasz, *Ladislau Szigethy* e Döbrököz ad Szászvár, *Stephanus Csarmasz* e
Bátaszék ad Dombóvár, *Franciscus Náray* e Pécsvárad ad Bátaszék, *Franciscus Hemrich* ex Apar ad Pécsvárad, *Ladislau Dittert* ex Olasz ad Egerág, *Emericus Vucskits* ex Egerág ad Mohács civ. int., *Desiderius Cséry* e Rácmecske ad Köppányszántó, *Ludovicus Erdélyi* e Szászvár ad Döbrököz, *Stephanus Szakály* e Dombóvár ad V-Eccl. ad Purif. B. M. V., *Adalbertus Plichta* ex Ozora ad Dunaföldvár civ. int., *Alexander Nádos* e Szakcs ad Ozora, *Josephus Nyári* e Dunaföldvár civ. int. ad Szabadszentkirály.

Eduardus Petrovich et *Georgius Nagy* nominati sunt praecepti stud.
in Emericano.

Neomystæ missi sunt qua cooperatores: *Stephanus Batai* ad Decs, *Joannes Gyalokai* ad Szakcs, *Stephanus Lukács* ad Pécsbányatelep, *Stephanus Miklósi* ad Kocsola, *Josephus Müller* ad Apar, *Edmundus Oberitter* ad Rácmecske, *Leopoldus Tandlmayer* ad Olasz, *Joannes Vesztergombi* ad Püspökbogád, *Desiderius Sudár* ad Gyulaj, *Colomannus Horényi* ad Felsőszentmárton.

2461

1933

Folyó évi VI. körlevelemben 1381/1933. szám alatt közölt értesítés kiegészítéseként közlöm, hogy a Poenitentiaria rendelkezése csak azokra vonatkozik, kik eddig még nem rendelkeztek valamely egyesület révén kegytárgyak megáldására stb. szóló fakultással. Akik ilyenmel már eddig bírtak, ezen engedéllyel minden további nélkül élhetnek.

Az ájtatos
egyesületek
révén nyert
fakultások
visszavonása.

2462

1933

A papi nyugdíjárandság és nyugdíj-járulék leszállítása.

Tekintettel arra, hogy a nyugdíjjárulékok terhét viselő papság a leromlott gazdasági viszonyok mellett képtelen a nyugdíjas oltártestvérekért továbbra is azokat az áldozatokat meghozni, amelyeket 1927. évben az utolsó nyugdíjrendezés alkalmával készséggel vállalt, továbbá figyelemmel az állami segély mérvének lecsökkentésére, az egyházmegyei nyugdíjbizottság javaslata alapján a nyugdíjárandságokat és ugyanígy a nyugdíjjárulékokat folyó évi október 1-én kezdődő hatállyal további intézkedésig 20% erejéig ezennel leszállítom.

2463

1933

Nyugdíjért folyamodók.

Az I. b. Fetter Gyula nyug. plébános elhunytával megüresedett és az 1902/1933. körlevéli szám alatt meghirdetett nyugdíjas helyre a közölt határidőn belül a következők pályáztak:

1. *Dobos Henrik*, — ideiglenesen nyugdíjazott bárí plébános, aki mint rendes nyugdíjas, tekintettel az egyházmegyében levő paphiányra, annak idején újból vállalta az aktív szolgálatot és a bárí plébánia ellátását azzal a feltétellel, hogy amint teljes szolgálatképtelensége beáll, a legközelebbi nyugdíjas helyet elnyerhesse. Nevezett ny. plébános ma 75. életében van és 49 évi lekipásztori munka után kimerült és látóképességét úgyszólván teljesen elvesztette.

2. *Kristóf József* tb. ker. esperes, felsőmindszenti plébános, 74 éves, 51 évet tényleges lekipásztori munkában töltött el, hangját és munkaképességét a kor felőrölte.

3. *Pataki Antal* lapáncsai plébános 73 éves, 49 évi szolgálata van. Szabályszerű orvosi bizonyítvánnyal igazolta állandó munkaképtelenségét, amelyet a mindkét lábán fellépett térdizületi merevség csak minősít. Kerülete ajánlja.

4. *Horváth Mihály*, felsőszentmártoni plébános, 70 éves és 45 évi lekipásztori munka áll mögötte. Gégebaja miatt sem az iskolában, sem a templomban kötelmeinek megfelelni nem tud.

5. *Dióssy József*, értényi plébános, 66. életében van, 40 éves szolgálattal. A bemutatott orvosi bizonyítvány szerint tüdőtágulásban és nagyfokú idült garat- és légcsőhurutban szenved, ami miatt funkcióit csak erőltetés árán és egészségének rovására végezheti.

6. *Szommer Gyula*, grábóci plébánost kerülete idegrendszerének ki-

merültsége és szembajának orvosi bizonylattal is igazolt előrehaladottsága miatt a nyugdíjazásra ajánlja. 63 éves és 40 évi szolgálatra tekint vissza. Az orvosi bizonyítvány megállapítja betegségének gyógyíthatatlanságát és munkaképtelenségét.

7. *Rudolf Mátyás*, p. tb. kamarás, szászvári plébános 62 éves és 39 évi szolgálatot teljesített. Kimerültnek és kötelmeinek tökéletes ellátására képtelennek érzi magát.

8. *Takács Mihály*, püspöki tanácsos 63 éves, 39 évi szolgálattal; csúzos bántalmi és asztmája miatt kéri nyugdíjaztatását.

A nyugdíjszabályzat 9. pontja értelmében felhívom tisztelendő papságomat, hogy a megüresedett nyugdíjas hely odaítélése tárgyában f. é. november 1-ig a ker. esperesek útján, a központi nem lelkeszkedő papság pedig seniorjának elnöklete alatt tartott gyűlésen nyilatkozzék.

2464

1933

Az országos katolikus nagygyűlések minden esztendőben a magyar katolikus társadalmi élet legnagyobb jelentőségű megnyilvánulásai voltak. Az idei XXIV. Orsz. Kat. Nagygyűlés — amelyet már az Actio Catholica országos elnöksége rendez — csak emelkedett jelentőségben azáltal, hogy egyszersmind az Actio Catholica zászlóbontása is lesz. Minthogy az Actio Catholica sikere mindenekfelett álló katolikus ügy, a legnagyobb örömmel és nyomatékkal hívom fel tiszt. papjaimat, hogy hiveiket a nagygyűlésen való tömeges részvételre buzdítsák.

A XXIV.
Orsz. Kat.
Nagygyűlés.

Az Actio Catholica Országos Elnöksége a katolikus nagygyűléssel kapcsolatosan tervbe vette október 6-án, a hónap első péntekjén, a reggeli szentmisén a szentáldozások szorgalmazását, ugyanazon nap este 6 órakor pedig a rendkívüli jubileumi évre való tekintettel az ország valamennyi templomában engesztelő imaóra s az emberiség megváltásáról szentbeszéd tartását, továbbá nagyon kívánatosnak tartaná, hogy október 7-én, szombaton az esti harangszót megelőzően egy félórán át minden templomban harangzúgás jelezze a nagygyűlés kezdetét. Felhívom azért a tiszt. plébániavezetőket, hogy — ahol ezt az idő rövidsége még nem tette lehetetlenné — a fent felsorolt ájtatosságokat tartsák meg és a harangozásról intézkedjenek.

2465

1933

A keresztség szentsége szabály szerint a *proprius parochus* által szolgáltató ki. Mikor ettől a szabálytól eltérőleg nem a saját plébános keresztel s ő maga nincs is jelen a keresztelésnél, akkor a 778. kánon elő-

Idegenek
keresztelésé-
ről értesítés.

írása szerint a keresztelő lelkész tartozik értesíteni a megkeresztelt lakóhelye szerint illetékes plébánost a szentség kiszolgáltatásáról, hogy az illetékes plébánia anyakönyvébe megfelelően bevezethesse. Áll ez főleg a születési intézetek lelkészeire, akik a nagyvárosokban sok gyermeket keresztelnek. A jövőben tehát mindazok, akik nem saját plébániájuk híveit részesítik a szent keresztségben, tartsák magukat a 778. kánon előírásához és a vonatkozó értesítést a szentség kiszolgáltatásáról küldjék el a lakóhely szerint illetékes plébánosnak.

2466

1933

Helyesbítés
a f. é. Directoriumban.

A f. é. október 10-i directoriumjelzés téves szöveget tartalmaz. Helyesbítését itt közlöm:

Fer. III. Alb. (R) S. Francisci Borgiae C. semid. — Ad Ld. Sfr. Ad Pm. Prec. — Ms. Gl. 2. or. *A cunctis* 3. ad lib. Prf. Comm. — Vs. (Alb.) de sq. (omn. pr. loco in pagell. noviss.) sine ulla com. Compl. de Dom. (Doxol. B. M. V. et cras.)

2467

1933

Irodalmi mű-
vek ajánlása.

A „Magyar Kultura“ kiadásában jelent meg a 1. *P. Bangha Béla S. J., Iványi János és Pataky Arnold* egyetemi tanárok által tartott és a zsidó vallásból megtérők lelki eligazítását szolgáló előadássorozat „*Katolicizmus és Zsidóság*“ címen, amely a Megváltó történeti személyéről szól és valóban messiási mivoltát fejt ki; (ára 60f.) és 2. „*A Ratisbonne fivérek életrajza*“ c. füzet, amely a zsidóság két nagy apostolának életét és működését tartalmazza; (ára 20 f.)

Melegen ajánlom mindkettőt tiszt. papjaim és k. híveim figyelmébe.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 25. Sept. a. 1933.

† **Franciscus m. p.**
episcopus.

1933.

X.

2751
1933

Tisztelendő Testvérek és Kedves Híveim!

A mindnyájunktól várva-várt gazdasági enyhülés napjai még mindig nem érkeztek el. A munkanélküliség szörnyű baja még mindig tart s továbbra is gyengíti agyonsanyargatott nemzetünknek nemcsak anyagi, hanem erkölcsi erőit is. A munkanélküliség egyre növekvő veszedelme ma már nemcsak a munkások ezreit ragadja magával, hanem kikezdi az iparosság s más társadalmi osztályok sorait is úgy, hogy maholnap a városi lakoságnak több mint egyharmada kénytelen lesz a hatósági ellátáshoz folyamodni, hogy legalább a létfenntartáshoz elengedhetetlenül szükséges dolgokat magának biztosítsa.

Magam is szomorúan kénytelen vagyok látni, amint a munkanélküliek, aggok, koldusok, hadiárvák és rokkantak nagy serege hozzám is kinyújtja segítségért esdő kezeit s a naponta nagy számban hozzám érkező könyörgő levelek és kérések megrázó sorainak hallatára az én lelkemből is előtör a sóhaj, amely az isteni Mester szívét szorongatta az éhező sereg láttára: „Szánom a sereget“. (Márk. 8, 2.)

Ha igaz szánakozással és őszinte részvéttel fordulunk szenvedő embertársaink felé, ez a szánakozás még inkább fokozódik, ha szemléljük a gyermekek nagy seregét, akikre napjainkban igen sokszor ráillenek Jeremiás próféta szavai „kenyeret kérnek, s nincs, ki szegne nekik“. (Jer. 4,4.)

Ennyi baj, nyomorúság és nélkülözés láttára a karitász dicső példaképének, Árpádházi Szent Erzsébet ünnepének közeledtével az idén is kérve kérlek titeket, tiszt. testvérek és kedves híveim, hogy a ránk következő téli hónapokban, amikor a szegénység és nélkülözés a sokszor kínzó hideg-

séggel párosulva még nehezebbé teszi a szenvedés elviselését, jöjjetek segítségére nyomorgó embertársaitoknak, akik valamennyien egy mennyei Atyának gyermekei s ugyanannak az egy családnak tagjai.

Folytassátok az idei télen is újult erővel, lankadatlan buzgósággal „az irgalmasságnak és szeretetnek keresztes hadjáratát“, amire Szentséges Atyánk már két évvel ezelőtt felhívta figyelmünket, mert ez az a hadjárat, amelynek nyomán nem a pusztulás és rombolás támad, hanem könnyek száradnak s a meggyötört lelkekbe visszatér a már-már megingott hit és bizalom s erőt nyernek arra, hogy keresztényi türelemmel s Isten akaratában való megadással viseljék az életnek rájuk nehezedő súlyos keresztiét.

Jól tudjuk, hogy ezt a sok kiáltó bajt és igazságtalanságot, nem tudjuk a Karitásznak önzetlen munkájával megszüntetni. De erős a hitünk és meggyőződésünk, hogy a Szentséges Atya körleveleiben lefektetett új társadalmi rend elvei nálunk is nemsokára a megvalósulás stádiumába lépnek s meghozzák az annyira várt és óhajtott boldogabb időket.

De addig is, míg ez bekövetkezik, munkálkodjunk a rendelkezésünkre álló eszközökkel s igen nagy öröömre szolgálna az a tudat, hogy a szenvedéseknek és a nyomorúságnak ezekben a nehéz napjaiban tiszt. testvéreim és kedves hűveim teljes lélekkel és szívvel teljesítették Krisztus Urunk első és legnagyobb parancsolatát, a felebaráti szeretetet.

Hogy a Karitásznak munkája egész egyházmegyém területén lehetőleg egyöntetű legyen, jelen soraimmal *elrendelem, hogy egyházmegyém minden plébánia templomában november 19-én, Szent Erzsébet ünnepén, a szentbeszédben az ő példájára rámutatva buzdítsák a hűveket az irgalmasság testi és lelki cselekedeteinek gyakorlására.*

Ugyancsak felette szükségesnek tartom, hogy minden plébánián a Karitásznak egyesület akár önállóan, akár mint egy hitbuzgalmi egyesületnek szakosztálya minél hamarabb megkezdje működését s nagyon fontosnak tartom, hogy a szegénygondozás ne ötletszerűen, hanem rendszeresen történjék, aminek elengedhetetlen feltétele, hogy a segélyre szorulókat nyilván tartsák. Mint bevált gyakorlati megoldást ajánlhatom, hogy ahol jobbmódú családok vannak, ott használt ruha-, fehérnemű s cipők gyűjtését is vegyék fel a programba, amelyeket azután önkéntes munkaerővel, kijavítva tudunk a szegények számára juttatni.

Nagyon üdvösnek tartanám, ha egyházmegyém nagyobb helyein egy-két szociális előadás tartatnék, mert az a tapasztalatom, hogy ezekben a kérdésekben hűveink nem bírnak kellő tájékozottsággal.

Egyben felhívom az egyházközségek vezetőit, hogy az inségakció lebonyolításáról május hó 15-ig az egyházmegyei Karitásznak Központ számára

az egyházmegyei hatóság útján jelentést adjanak. Ezzel kapcsolatban felhívom azokat a plébániavezetőket, akik az elmúlt 1932—1933. évi inségakcióról a jelentést még nem küldötték volna be, hogy azt a fentjelzett módon ez év november 30-ig legkésőbb beküldjék.

Nagyon kíváncsi vagyok továbbá, hogy tisztelendő papjaim és k. híveim a hatóságilag szervezett inségakció lebonyolításában minél tevékenyebben vegyenek részt.

2752

1933

Invecto feliciter sub initium saeculi XVI piissimo more Sacrae Eu-
charistiae e sublimi throno in triduum per XL circiter continuas horas
publice adorandae, satis verbis significari nequit, quot et quanta ex tam
praeclarenti divini cultus exercitio caelestia charismata cuncto christiano
populo obvenerint. Nec mirum: haud enim dubitandum erat, quin acce-
dentes tam proxime ad fontes Salvatoris, salutare ex eis aquas supera-
bunder hausturi forent.

Novis indul-
gentiis ditan-
tur Pium XL
horarum
exercitium
frequen-
tantes.

Haec animo penitus reputans, Ssmus D. N. Pius divina Providentia
Pp. XI, adeo de cultu erga augustissimum divini amoris Sacramentum prae-
clare meritis (ut plures in eundem finem iam latae ordinationes luculenter
testantur), et vehementissimo flagrans desiderio, ut hoc ipsum XL Horarum
exercitium praecipue dirigatur ad iniurias huic almo Sacramento a perditis
hominibus illatas, quantum fieri possit, reparandas, secum ipse adnexas a
Decessoribus suis huic pientissimae praxi indulgentias augere et amplificare
constituit. Idque nedum pro expositione XL Horarum proprie dicta, ad nor-
mam Clementinae ad rem datae Instructionis, sed etiam pro expositione,
quam dicunt, ad instar, ad normam decreti Augetur, Sacrae Congregationis
S. Officii sub die 22. Januarii 1914.

In huiusmodi indulgentiarum augmento eadem Sanctitas Sua id in
primis prae oculis habuit, ut piorum visitantium numerus succrescat, qui
tantae caritatis memores, Sacratissimo Cordi Jesu, tot peccatis vulnerato,
exoptatum solamen praestent dignaeque satisfactionis officium exhibere
studeant.

In executionem igitur sui huius propositi idem Ssmus Dominus
Noster, in audientia infra scripto Cardinali Maiori Poenitentiario die 16
Junii anni currentis impertita, confirmatis omnibus et singulis praecedentibus
ad rem concessionibus, cum relativis praescriptionibus, extensionibus
et declarationibus huic Decreto non repugnantibus, impertitas antea indul-
gentias ita extendere atque augere dignatus est, ut qui, confessi ac sacra
Synaxi refecti, in posterum divinam Eucharistiam publice adorationi, modo

quo supra, sive in forma proprie dicta XL Horarum sive in forma (quam vocant) *ad instar*, solemniter expositam visitaverint ad normam Brevis Ap. *Litteris Nostris*, scilicet recitando quinque *Pater, Ave et Gloria* addita quoque unius *Pater, Ave et Gloria* ad mentem Summi Pontificis recitatione, consequi valeant *Indulgentiam plenariam* semel in die, singulis expositionis diebus; qui autem saltem corde contrito eandem visitationem peregerint, *Indulgentiam partialem quindecim annorum* toties quoties, expositione durante, lucrari queant. Praesenti in perpetuum valituro absque ulla Brevis expeditione et contrariis quibuslibet non obstantibus.

Datum Romae, ex aedibus S. Poenitentiariae, die 24. Julii 1933.

L. Card. Lauri, Poenitentiarius Maior. *I. Teodori*, Secretarius. L. S.

2753

1933

Personalia.

Josephus Sárvány administrator in Kajdacs nominatus et investitus est parochus ibidem.

Stephanus Magyar a servitio dioecesano ad int. relevatus et missus est qua praefectus in Coll. S. Emerici Budense.

Georgius Jung catecheta apud scholas elem. V-Eccl. nominatus est profess. relig. ad scholas sup. commerc.

Gasparus Czár catecheta in Paks translatus est in eodem munere ad scholas elem. Qu.-Eccl.

Ludovicus Kondits cooperator in Szigetvár missus est ad Paks in munere catechetæ.

Cooperatores translati sunt: *Desiderius Sudár* e Gyulaj ad Szigetvár, *Franciscus Balog* e Gödre ad Cikó, *Ladislauß Bözinger* e Cikó ad Gödre.

2754

1933

A főpásztor
hivatalos
római útja.

A jó Isten segítségével a folyó évi november hó 3-án induló II. országos nemzeti zarándoklattal szándékozom Rómába utazni az Apostolok sírjához és Szentséges Atyánkhoz hivatalos jelentéstételre. Midőn ezt tiszt. Papjaimmal és hiveimmal közlöm, egyben szeretettel kérem őket, hogy ez utamra imádságaikkal kísérjenek el, hogy amint Szentséges Atyánkhoz elviszem mindnyájunk hitének és fiúi szeretetének hódolatát, akként az Ő áldásával minél több kegyelmet és indítást hozhassak apostoli munkánkra és az egyházmegye hitéletére.

2755

1933

Kérelem
anyakönyvi
kivonatok
tárgyában.

Jelenek Szilárd m. kir. rendőrfőfelügyelő (Hajdúböszörmény) a következő anyakönyvi kivonatot kéri: 1.1765—1790. között született Jelenek

(esetleg: Jelenik, Jelenits, Jelencsis) Flórián születési és keresztelési anyakönyvi kivonatát. 2. 1795—1803. között házasságot kötött Jelenek Flórián és Geither (Gaitherer) Erzsébet házassági anyakönyvi kivonatát (esetleg Gaither név alatt). 3. 1770—1800. között Geither József és Szablyás Anna szülőtől született Geither Erzsébet születési és keresztelési anyakönyvi kivonatát. 4. Az 1800. előtti keresztek, házasságok és halotti anyakönyvekben a Jelenek névvel kapcsolatosan előforduló olyan adat szives közlését, melyből megtudható, hogy Jelenek Flórián hol és mikor született. A kért anyakönyvi kivonatok és esetleges egyéb adatok a bélyegkiállítási és egyéb költségek felszámításával fenti címre küldendők el.

2756

1933

Egyházmegyénk hírneves és kiváló egyházjog-tudósa Dr. Sipos István új munkával gazdagította a magyar katolikus egyházjogtudományt. „Egyházi perrendtartás” címen összefoglalta mindazt, amit különösen az egyházi házassági és büntető, valamint a felszentelés elleni perekben minden lelképásztornak tudnia kell. A művet — mint a szerző más műveit is — tudományos alapossága mellett elsősorban rendkívüli világosság és könnyű áttekinthetőség jellemzi. Gyakorlati útmutatásai és az ügyiratok készítésére szolgáló minták bőséges közlése a munkát szinte nélkülözhetetlenné teszi a lelképásztorok számára. Ezért a legmelegebben ajánlom tiszt. papjaim figyelmébe és az az óhajom, hogy minden plébánia-könyvtár részére beszereztessek. Ahol erre fedezet van, készségesen megengedem, hogy a könyvtár számára a költségeket a templompénztár viselje. Megrendelhető a szerzőnél 2 P. árban.

Dr. Sipos István: Egyházi perrendtartás.

2757

1933

1. A magyarnyelvű dogmatikai irodalomnak kiváló gazdagodását jelenti dr. Gálos László „A Szentlélekisten” c. műve, amely a Szent István könyvek idei sorozatában jelent meg és teológusnak meg világi hívőnek egyaránt élvezetesen és tanulságosan tárja eléink a Szentlélekisten egész teológiáját. Beszerzését tiszt. papjaimnak és k. hiveimnek melegen ajánlom. Ára: 4 P.

Irodalmi művek ajánlása.

2. Mult évi IV. sz. körlevelemben 1081. szám alatt nyomatékosan ajánlottam tiszt. papságom figyelmébe Blandl György *Egyházközségi vagyonkezelés* című munkáját. Az egyházközségek bonyolult anyagi ügyeinek vezetését nagyban megkönnyíti ez a könyv s azért ismételtelen is felhívom rá az érdekeltek figyelmét.

3. Gazdag tartalmú és olcsó naptárt adott ki a Szentföld Magyarországi Biztosi Hivatala *Páduai Sz. Antal missziós naptára az 1934. évre* címen. Ára mindössze 50 fillér. Megrendelhető a kiadónál, Budapest, II., Margit-körút 22.

2758

1933

Helyesbítés.

A folyó évi IX. sz. körlevelemben a 42. oldal 3. sorában (2465/1933. sz. a.) sajnálatos tévedés csuszott bele. A szöveg helyesen ekként hangzik: „hogy az illetékes plébánia a liber de statu animarumba megfelelően bevezethesse“.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 25. Octobris, a. 1933.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

1933.

XI.

3333
1933

Tisztelendő Testvéreim, K. Hiveim!

Tudjátok, hogy Közép- és Kelet-Európa püspökei ez évben járultak a Szentatya elé, mint azt az egyházi törvénykönyv 341. kánonja előírja. Nagyon örültem, hogy ezt a kötelességemet épp a IV. jubiláris Szentévben teljesíthettem. Megfelelő előkészület után indultam el tehát, hogy sz. Péter és sz. Pál sírjainak látogatása után, Krisztus földi helytartója, XI. Pius pápa előtt hódoljak és megvigyem a Szentatyának a ft. Káptalan, a világi és szerzetes papság, a papnövendékek, a szerzetesnők és az összes hiveim hódolatát. El sem mondhatom, hogy milyen kegyesen fogadott a Szentatya és mennyi érdeklődéssel hallgatta meg előterjesztéseimet egyházmegyénk hitéletéről s arról a nagy apostoli munkáról, melyben egyházmegyénk papsága és buzgó hivei fáradoznak. Láthatóan jólesett a Szentatyának, mikor az Actio Catholica pécsegyházmegyei szervezkedéséről és felkészültségéről beszéltem. Mindez a munka és a megyés főpásztor gondjai azonban csak parányi részecskéje a világegyházban folyó nagy apostoli munkának és annak a tengernyi gondnak, ami a Szentatyát terheli. Nem tudtam megállni, hogy meg ne mondjam ott színe előtt: Sokat kell imádkoznunk a Szentatyáért, ki ily magas korban még ily munkában áll. Imádkozzatok tehát velem együtt sokat és sok szeretettel, amilyen szeretettel Ő küldi atyai áldását az egyházmegye minden hívére.

A Főpásztor
római utjáról

„Az Úr tartsa meg őt és éltesse, tegye boldoggá a földön és ne adja át ellenségei dühének“ (40. Zsolt. 3.)

3334

1933

Kat. egyesü-
letekben csak
kifogástalan
szindarabok
adhatók elő

A nagyméltóságu püspöki kar f. é. október hó 11.-én hozott határozatának megfelelően felhivom Tiszt. Papjaimat, különösképen a katolikus egyesületeket vezető lelkipásztorokat a legszorosabb felügyeletre és ellenőrzésre oly irányban, hogy a katolikus egyesületekben csak minden tekintetben, de legfőképen erkölcsi vonatkozásban teljesen kifogástalan szindarabok kerüljenek előadásra. A püspöki kar ilyeneknek a jegyzékét is összeállíttatja majd. Addig is az egyesületi vezetők a legéberebben ügyeljenek e ponton.

3335

1933

Rózsafüzér-
társulatokról
kimutatás

A „Rózsafüzér Királynéja“ 50 éves jubileuma folyamán új kimutatást kíván összeállítani csonka Hazánk területén létező összes rózsafüzéres szervezetekről. Felhivom Tiszt. Papságom figyelmét ennek a munkának jóindulatu támogatására olyan formában, hogy a szerkesztőség útján szétküldendő kérdőívekre az adatokat pontosan bejegyezni és nevezett szerkesztőségnek megküldeni sziveskedjenek.

3336

1933.

Gyermekek
vallás-
változtatása

A m. kir. belügyminiszter úrnak 135.990—1930. sz. a. (Belügyi Közlöny 1933. évi 35. számában) kiadott elvi jelentőségű határozatát, amely szerint a 7—18 éves korban levő gyermekek az 1894. XXXII. tc. 4. §-a alapján a gyámhatóság beleegyezésével áttérhetnek a szülők közös vallására abban az esetben is, ha a vegyes vallású szülők egyike házastársának halála után tér át annak vallására, szószerint közlöm:

„A közíg. bizottság gyámügyi felelősségi küldöttsége által a kiskorú J. I. vallásváltoztatása ügyében 2460/1929. sz. alatt hozott másodfokú véghatározat ellen a kiskorú anyja, özv. J. A.-né, született O. M. szigetvári lakos felelősséggel élt.

Véghatározat. A másodfokú véghatározatot megváltoztatom és a vármegyei árvaszék 9401/1929. elsőfokú véghatározatát emelem érvényre.

Megokolás. A vármegyei árvaszéke 9461/1929. sz. elsőfokú véghatározatával gyámhatósági beleegyezését adta ahhoz, hogy a néhai J. A. és O. M. szülőtől 1919. évi okt. 19.-én született kiskorú J. I. a ref. vallásról a róm. kath. vallásra térhessen át. Az árvaszék megállapítása szerint ugyanis az anyja áttérése folytán most már ugyanazt a törvényesen elismert rk. val-

lást követi, mint ami elhalt férjének a vallása volt s ekként a szülők egyenlő vallásuakká váltak.

Ezt a határozatot a közig. bizottság gyámügyi felebbviteli küldöttsége fentidézett másodfokú véghatározatával megváltoztatta és a kérdéses vallás-változtatástól a gyámhatósági beleegyezést megtagadta. A másodfokú gyámhatóság álláspontja szerint az 1894. XXXII. tc. 4. §-ában megkivánt az a feltétel, hogy a házasság egyvallásúak házasságává válják, az atya elhalálózása folytán többé be nem következhetik, ennél fogva a 10 éves kiskorú vallásváltóztatásához a beleegyezést nem adhatta meg.

A másodfokú véghatározat ellen az anya részéről beadott felebbezés következtében a másodfokú véghatározat megváltoztatásával az elsőfokú véghatározatot emeltem érvényre.

Igaz ugyan, hogy az atya elhalálózása következtében a házasság megszűnt és így a szülők között fennállott házasság már nem válhatik egyvallásúak házasságává, mégis az árvaszék álláspontja mellett kellett döntenem, mert az 1894. XXXII. tc. 4. §-ában meghatározott esetben a súlypont azon van, hogy a különböző vallású házastársak egyike utóbb a másik házastárs vallására tér át és így a szülők vallási egysége, ha utólag is, helyreáll. Az 1894. XXXII. tc. szellemével merőben ellenkeznék az az állapot, ha a gyermekek a szülők közötti vallásfelekezeti különbségnek megszűnése után is két különböző vallásban neveltetnek.

Ez nem lehetett a törvény célja még arra az esetre sem, amikor a szülők vallási egysége úgy állott elő, hogy a szülők egyike a másik szülő elhalálózása után tért át az elhalt szülő vallására."

3337

1933

A vallásváltóztatásoknak az állami anyakönyveken való keresztülvezetési kötelezettsége ügyében kelt 38.8000/1933. sz. m. kir. belügyminiszteri rendeletnek 3. §-át tudomásvétel céljából közlöm:

Vallásváltóztatások
anyakönyvezése

Az Anyakönyvi Utasítás 56. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:

Ha a magyar állampolgár eddig követett vallásáról más bevett vagy törvényesen elismert vallásra áttér (1868 : LIII. tc. 2. §.), vagy ha a bevett vagy törvényesen elismert felekezeteken kívül állóvá lesz (1895 : XLIII. tc. 23. §.), továbbá ha mint a bevett vagy törvényesen elismert felekezeteken kívül álló, valamely bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezetbe belép, végül, ha a római, görög és örmény katolikus szertartások egyikéből a má-

síkba átlép s ezt a fél, illetőleg az érdekeltek bejelentik és igazolják, a vallásváltoztatást (áttérést, átlépést, belépést, felekezeten kívül állást) a fél születési, illetőleg házassági anyakönyvében, valamint, ha gyermekei vannak, azok születési anyakönyvében az utólagos bejegyzések és kiigazítások rovatában fel kell jegyezni (II. számú példa).

Ha a szülő, vagy a szülők vallásváltoztatása a gyermek vallására is kihat, a szülő vagy szülők vallásváltoztatását s a gyermek vallásának megváltoztatását a gyermek születési anyakönyvében ugyanabba a feljegyzésbe kell foglalni. (I. 11. és I. 24. számú példa.) Ugyanezt a rendelkezést kell alkalmazni abban az esetben is, ha a gyermek gyámhatósági beleegyezés mellett a szülők közös vallására tér át (86. §., I. 7. sz. példa.) A most említett esetekben a gyermek vallása megváltozásának, vagy vallásváltoztatásának bejelentésére és a gyermek születési anyakönyvében ezt tartalmazó bejegyzés aláírására bármelyik szülőt jogosultnak kell tekinteni abban az esetben is, ha csupán a másik szülő változtatta meg vallását. Mind a két házastárs egyidejű vallásváltoztatását a házastársak házassági anyakönyvében ugyancsak egységes feljegyzésbe kell foglalni; a bejegyzésre irányuló kérelem előterjesztésére és a bejegyzés aláírására, a házastársak bármelyike egymagában is jogosult.

Az áttérés és átlépés igazolása ama vallásfelekezet lelkészének (hitközségi előljárójának) hivatalos bizonyítványával, vagy az eredeti születési anyakönyvi kivonatra vezetett feljegyzésével történik, amely vallásfelekezetbe az áttérés vagy átlépés történt. Az 51/1896. V. K. M. eln. számú rendelet (D. melléklet) 6. és 8. §-a értelmében a bevett vagy törvényesen elismert felekezetek valamelyikénél történt kilépést a közigazgatási hatóság által készített jegyzőkönyv hiteles másolatával, az említett felekezetek valamelyikébe történt belépést pedig ama vallásfelekezet lelkészének (hitközségi előljárójának) hivatalos bizonyítványával kell igazolni, amely vallásfelekezetbe a belépés történt.

Az anyakönyvvezető a bejegyzést a fél kérelmére saját hatáskörében teljesíti. A kérelmet a félnek vagy törvényes képviselőjének személyesen és élőszóval kell előadni. Ha azonban a fél nem lakik a születést, illetőleg a házasságot nyilvántartó anyakönyvvezető kerületében, vagy ha külföldön lakik, kérelmét a 42. § második bekezdésében szabályozott módon kell előterjesztenie.

Magyar állampolgárnak külföldön végbement vallásváltoztatását az anyakönyvvezető csak abban az esetben jegyezheti fel, ha a vallásváltoztatás helye szerint illetékes magyar külképviseleti hatóság megállapította, hogy a bemutatott okirat valódi, továbbá, hogy a vallásváltoztatás alaki kellékek

tekintetében az okirat kiállításának idejében és helyén fennálló jogszabályok szerint érvényesen történt és ezt a megállapítást az okiratra záradék alakjában rávezette (42. § második bekezdés.)

A bejegyzésben a vallásváltoztatás tanusítására szolgáló okiratban foglalt adat alapján fel kell tüntetni a vallásváltoztatás időpontját is. Az átterés, átlépés és belépés időpontjául az anyakönyvbe azt az időpontot kell bejegyezni, amelyben az újonnan választott vallásfelekezet lelkésze (hitközségi előljárója) a felet a vallásfelekezet kötelékébe a felekezeti szabályoknak megfelelően felvette. A vallásfelekezettől való kilépés időpontjául a közigazgatási hatóság által az 56/1896. V. K. M. eln. számú rendelet 6. §-ának második bekezdése értelmében készített jegyzőkönyv aláírásának időpontját kell feljegyezni.

Ha a vallásváltoztatással vagy a vallás megváltoztatásával kapcsolatban az utónév is megváltozik (55 §-a 9. pont) mind a két tényt ugyanabba az anyakönyvi bejegyzésbe kell foglalni.

Külföldi állampolgár vallásváltoztatását csak a belügyminiszter rendeletére szabad feljegyezni.

3338

1933.

Ismételten rámutattam már körleveleimben, mennyire szükséges és hasznos a Kat. Népszövetség helyi csoportjainak megszervezése és ezek által a havi füzetek és a kat. népszövetségi naptár terjesztése.

A Kat. Népszövetség ajánlása

Az 1934. évi kat. népszövetségi naptár most hagyta el a sajtót gazdag és változatos tartalommal. Cikkei helyes eligazítást nyújtanak a politikai, gazdasági és szociális kérdésekben s alkalmasak arra, hogy keresztény magyar népünknek kedvelt olvasmányait képezzék.

Felkérem azért tiszt. papságomat és k. tanítóimat, hogy a Kat. Népszövetség megszervezését és kiadványainak terjesztését a jövőben is minél nagyobb buzgalommal megvalósítani törekedjenek. Tagsági díj a füzetekre évi 1 P, naptárral együtt 1.60 P.

3339

1933.

1. A Mária Kongregáció Szerkesztőségének kiadásában jelentek meg P. Bangha Béla S. I. a nagynevű egyházi szónok szentbeszédei *Örök élet igéi* címen 2 kötetben. A mű, legnagyobbbrészt azokat a nagy értékeket jelentő prédikációkat tartalmazza, amelyeket a rádió is közvetített s ekként

Irodalmi művek ajánlása

a legmodernebb eszközzel való ige hirdetésnek lerögzítése. Elmélkedési könyvnek és lelkiolvasmánynak is kitűnő. Tiszt. papjaimnak és k. híveimnek egyaránt melegen ajánlom. Ára 5 P.

2. *Győregyházmegyei jeles papok*. Irta: *Mohl Adolf*, tatai c. apát, győri apátkanonok. Győr, 1933. nagy 8 v., 360 oldal, 27 képpel. Szerző a győri egyházmegyének két püspökét és tíz papját állítja elének ezen művében életrajz, korrajz és működésük ismertetésével. A mű történelmi értéke és jellege mellett egyúttal hatásos buzdítás is papok és szemináriumi ifjuság számára. A könyv bolti ára 5 P., szerzőnél 4 P., — papnövendékek ezen kívül még 25% kedvezményben részesülnek.

3. *Báró Apor Vilmos*, gyulai apátplébános az ország minden egyházmegyéjét szemmel tartó, a világiak részére készült direktóriumot *Mise Naptárt* adott ki az 1934. évre. Kapható a Kordánál és a Szent-István-Társulatnál 50 fillérért.

4. *Vitéz Várady Géza*, p. prelátus ny. m. k. vezéresperes kis füzetet jelentetett meg „*A magyar katona utmutatója*” címen a katona kötelességeiről Istennel, királlyal, hazával és önmagával szemben. Kapható a szerzőnél (Kamaraerdő, u. p. Budaörs 1:20 P-ért).

5. *Dr. Ligeti József* jászárokszállási hitoktató *Leventeprédikációk* címen gazdag tartalmú munkát bocsátott közre, amely a leventepasztorációban kitűnő segítséget nyújt a lelkipásztoroknak. Kapható a Kordánál; ára 3:40 P.

6. *P. Lhande S. J.* *Krisztus Páris vadonában* című könyvnek fennmaradt példányait a kiadó, a debreceni Katholikus Figyelő 4:50 P bolti ár helyett 3 P árban hajlandó adni, sőt szegény plébániák és kat. intézmények számára a rendelt példányok 10 százalékáig ingyen példányt is felajánl.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 19. Decembris, a. 1933.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.